

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

X kadencja

Zapis stenograficzny

z posiedzenia
Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji (159.)

2 marca 2022 r.

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, w celu przyznania sędziom sportowym statusu funkcjonariuszy publicznych oraz wprowadzenia definicji sędziego sportowego (PW10-1/21).
2. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w celu przyznania emerytom prawa do rekompensaty z tytułu przepracowania 15 lat w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (P10-71/21).
3. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, w celu wprowadzenia obowiązku płacenia podatku VAT wyłącznie przez nabywców towarów lub usług wymienionych w art. 111 ust. 1 wskazanej ustawy (P10-72/21).
4. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego poprzez dodanie w art. 523 §1a możliwości wniesienia kasacji przez Rzecznika Praw Obywatelskich wyłącznie na podstawie zarzutu niewspółmierności kary (P10-73/21).
5. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 77 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, w celu wprowadzenia możliwości (wyjątku) wniesienia skargi konstytucyjnej dla zaskarżenia przepisu prawa zamykającego drogę sądową lub uniemożliwiającego wniesienie określonego środka odwoławczego (P10-79/21).
6. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej regulującej wsparcie psychologiczne dla społeczeństwa poprzez powołanie poradni psychologicznych oraz wprowadzenie nowego zawodu opiekuna zdrowotnego/ opiekunki zdrowotnej (P10-74/21).
7. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 298 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, poprzez wprowadzenie do postępowania karnego instytucji sędziego śledczego (P10-75/21).
8. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej uchylecia art. 9a i dodania art. 9b w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz zmiany art. 1 §2 i dodania art. 1a w ustawie z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (P10-76/21).
9. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 18b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, przez dodanie po wyrazach „gminnych jednostek organizacyjnych” wyrazów „oraz organów jednostek pomocniczych gminy” (P10-77/21).
10. Rozpatrzenie petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, w celu uznania nienarodzonego dziecka za pokrzywdzonego przestępstwem znęcania się przez sprawcę przemocy nad ciężarną kobietą (P10-78/21).

(Początek posiedzenia o godzinie 13 minut 04)

(Posiedzeniu przewodniczy zastępca przewodniczącego Ewa Matecka)

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Dzień dobry państwu. Witam wszystkich państwa bardzo serdecznie.

Otwieram sto pięćdziesiąte dziewiąte posiedzenie Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

Informuję, że posiedzenie komisji jest transmitowane w internecie.

Proszę o informację, czy na sali znajdują się osoby wykonujące zawodową działalność lobbingsową w rozumieniu ustawy o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa. Nie ma takich osób.

Szanownych państwa senatorów, którzy są obecni na sali, proszę o nieuruchamianie aplikacji do połączenia zdalnego, gdyż doprowadzi to do sprzężeń akustycznych.

Wszystkich państwa senatorów, którzy biorą udział w posiedzeniu w sposób zdalny, bardzo proszę, aby sprawdzili, czy zostali już podłączeni. Tak, wszyscy państwo są podłączeni.

Chcę również sprawdzić, czy wszyscy goście, którzy zostali zaproszeni na posiedzenie komisji i będą brać w nim udział w sposób zdalny, również są podłączeni do naszego posiedzenia. Tak, wszyscy goście są podłączeni do naszego posiedzenia.

Bardzo proszę wszystkich państwa senatorów o sprawdzenie, czy państwa iPady lub komputery są podłączone do zasilania, a kamery

w nich włączone, czy są one w odpowiednim położeniu, takim, abyśmy mogli państwa zobaczyć, abyście byli państwo widoczni.

Zapisywanie się do głosu przez państwa senatorów i gości biorących udział w posiedzeniu w sposób zdalny może nastąpić w sposób werbalny bądź poprzez uruchomienie aplikacji.

Szanowni Państwo, na dzisiejszym posiedzeniu Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji w porządku obrad mamy do rozpatrzenia...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Bardzo proszę.

**SENATOR
ROBERT MAMAŃTOW**

Dziękuję bardzo.

Pani Przewodnicząca! Szanowni Państwo!

Wiemy, co się dzieje za naszą wschodnią granicą. Wiem, że niewiele możemy zrobić, ale chciałbym wystąpić z wnioskiem formalnym, żeby nasza komisja oficjalnie wystąpiła z pismem, z protestem do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w związku z tym, co się dzieje na Ukrainie, żeby pan przewodniczący w imieniu całej komisji takie pismo wystosował.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Czy jest ewentualnie jakiś projekt treści tejże petycji?

SENATOR
ROBERT MAMAŃTOW

Jeśli by była taka wola, to bym to skonsultował z panią mecenas z Biura Legislacyjnego i byśmy to przygotowali. Ale myślałem, że zrobi to pan przewodniczący. Nie chciałbym wchodzić w jego rolę.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Czy ja mam to traktować jako wniosek formalny z pana strony?

SENATOR
ROBERT MAMAŃTOW

Tak.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Skoro jest to wniosek formalny, to oczywiście musimy ten wniosek poddać pod głosowanie.

Szanowni Państwo Senatorowie, zwracam się do państwa z zapytaniem.

Kto z państwa senatorów jest za wnioskiem postawionym przez pana senatora Mamańtowa, aby przygotować treść wystąpienia do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka? Kto z państwa jest za?

Kto z państwa jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Proszę o dodanie głosów zdalnych.

(*Senator Aleksander Pocięj*: Czy ja mogę prosić o głos, Pani Przewodnicząca?)

Tak. Bardzo proszę, Panie Senatorze.

SENATOR
ALEKSANDER POCIEJ

Dziękuję bardzo.

Oczywiście jestem za i tak też głosowałem. Jedyne powód, dla którego nie mogę uczestniczyć w przygotowaniu tego listu, jest taki, że po prostu w tej chwili nie ma mnie fizycznie w Senacie. Inne, wcześniej zapowiedziane obowiązki

nie pozwoliłyby mi na pracę nad treścią tego listu, ale jestem przekonany, że wspólnie z naszym Biurem Legislacyjnym pan senator Mamańtów bardzo dobrze przygotowuje to pismo. Dziękuję bardzo.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Dziękuję bardzo. Również żywię takie przekonanie jak pan senator. Oczywiście rozumiemy fizyczną nieobecność pana senatora na dzisiejszym posiedzeniu komisji.

Poproszę teraz o podanie zbiorczych wyników głosowania.

(*Starszy Sekretarz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Elżbieta Owczarek*: 9 głosów za. Jednogłośnie.)

9 głosów za. Jednogłośnie.

Bardzo uprzejmie dziękuję, Panie Senatorze, za tę propozycję.

Zanim przystąpimy do rozpatrywania porządku obrad, bardzo proszę o podanie informacji, czy mamy kworum na dzisiejszym posiedzeniu komisji. Jest kworum.

Przystępujemy do rozpatrzenia punktu pierwszego porządku obrad.

Jest to petycja dotycząca ochrony prawnej sędziów sportowych. Tematem petycji jest uznanie sędziów sportowych za funkcjonariuszy publicznych oraz wprowadzenie pojęcia „sędzia sportowy”.

Bardzo proszę przedstawiciela biura analiz o przedstawienie treści petycji.

GŁÓWNY SPECJALISTA
W DZIALE PETYCJI I KORESPONDENCJI
W BIURZE ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
GABRIELA KOPANIA

Dzień dobry.

Gabriela Kopania, Dział Petycji i Korespondencji.

Jest to petycja wielokrotna, która została złożona przez pana Rafała Rostkowskiego i 54 osoby fizyczne. Petycję popiera 346 osób.

Jej celem jest podjęcie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie oraz ustawy z dnia 6 czerwca

1997 r. – Kodeks karny, tak aby przyznać sędziom sportowym status funkcjonariuszy publicznych oraz wprowadzić definicję sędziego sportowego.

Autorzy petycji wskazali na konieczność przyznania sędziom sportowym statusu funkcjonariuszy publicznych w celu zapewnienia im odpowiedniej ochrony prawnej podczas wykonywania czynności zarówno przed zawodami sportowymi, jak i po ich zakończeniu. Funkcjonariusz publiczny z jednej strony podlega szczególnej ochronie prawnej, a z drugiej strony podlega swoistej odpowiedzialności karnej, co miałyby także istotne znaczenie dla standardów postępowania sędziów sportowych, jak też dla postrzegania i traktowania ich przez otoczenie i opinię publiczną.

Autorzy petycji wnoszą również o wprowadzenie definicji sędziego sportowego w art. 41a ustawy o sporcie. Wskazują również, że termin ten funkcjonował do 2010 r., kiedy obowiązująca obecnie ustawa o sporcie zastąpiła wcześniejszy akt prawny, czyli ustawę o sporcie kwalifikowanym. Petytorzy argumentują, że sędziowie sportowi narażeni są na agresję oraz stają się ofiarami różnych form przemocy, zarówno fizycznej, jak i psychicznej, a skala problemu jest ogromna.

Petytorzy wskazali, że do ustawy o sporcie powinien zostać dodany art. 41a w brzmieniu: „1. Sędzią sportowym może być osoba, która posiada licencję sędziego sportowego przyznaną przez właściwy polski związek sportowy. 2. Licencję sędziego sportowego można przyznać osobie, która: 1) posiada pełną zdolność do czynności prawnych; 2) korzysta z pełni praw publicznych; 3) pisemnie zobowiąże się do przestrzegania postanowień statutu i regulaminów właściwego polskiego związku sportowego oraz właściwych międzynarodowych organizacji sportowych, w tym także do poddania się odpowiedzialności dyscyplinarnej. 3. Warunki i tryb przyznawania i pozbawiania licencji sędziego sportowego są określone w regulaminach właściwych polskich związków sportowych. 4. Polski związek sportowy, z uwzględnieniem przepisów międzynarodowych organizacji sportowych działających w danej dyscyplinie sportu, określa warunki pełnienia funkcji sędziego sportowego. 5. Sędzia sportowy może otrzymać wynagrodzenie w związku z pełnieniem swojej funkcji lub ekwiwalent sędziowski jako zwrot poniesionych

kosztów. 6. Sędzią sportowym może być osoba, która nie spełnia warunków z pkt 1 lub 2, pod warunkiem, że jest osobą niepełnoletnią i właściwy związek sportowy przyznał jej licencję sędziego sportowego lub przyznał jej tytuł «sędziego próbnego» lub tytuł «sędziego kandydata».

Dodatkowo w art. 41b ustawy powinien być zawarty zapis: „Sędzia sportowy posiadający uprawnienia do prowadzenia zawodów sportowych w określonym sporcie, na podstawie licencji nadawanej przez właściwy polski lub okręgowy związek sportowy, podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem zawodów korzysta z ochrony przewidzianej w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. –Kodeks karny dla funkcjonariuszy publicznych”. Autorzy petycji wskazali, że powyższy zapis mógłby być również zawarty w kodeksie karnym poprzez uzupełnienie art. 115 §13 o ust. 10 w brzmieniu: „sędzia sportowy”.

Petytorzy podkreślają, że potrzeba zmiany prawa jest wynikiem nasilania się agresji wobec sędziów sportowych, szczególnie wobec sędziów piłki nożnej. Sędziowie są coraz częściej uderzani lub brutalnie bici. Stosowane są wobec nich groźby i groźby karalne. Są publicznie znieważani i zniesławiani, a ich mienie jest niszczone. Problem wymaga niezwłocznego rozwiązania, ponieważ niektóre związki sportowe po prostu nie reagują na rosnącą agresję.

Może nie będę już dalej opisywała tematyki, ponieważ jest tu obecny pan Rafał Rostkowski, który na pewno będzie chciał zabrać głos. Chciałabym jeszcze wskazać, że we Francji od 2006 r. sędziowie sportowi są traktowani jako funkcjonariusze publiczni. Patologia w tym zakresie została w tym kraju zatrzymana, bo przepisy działają skutecznie.

14 stycznia 2020 r. poseł Michał Jaros skierował do ministra sportu interpelację w sprawie podniesienia poziomu bezpieczeństwa sędziów piłki nożnej podczas wykonywania obowiązków służbowych. Minister w odpowiedzi wskazał, że zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy o sporcie nadzorem ministra właściwego do spraw kultury fizycznej nie są objęte decyzje dyscyplinarne i regulaminowe władz polskich związków sportowych, związane z przebiegiem współzawodnictwa sportowego. Podniósł, że ministerstwo od lat prowadzi działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji w sporcie, ale

w podsumowaniu wskazał też, że nie są prowadzone żadne prace legislacyjne z tym związane.

Trzeba podkreślić, że autorem petycji jest międzynarodowy sędzia sportowy, który posiada wiedzę i doświadczenie w zakresie omawianego zagadnienia. Bardzo dziękuję.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Dziękuję bardzo.

Jest z nami autor petycji, pan Rafał Rostkowski.

Bardzo proszę, aby był pan uprzejmy przedstawić najważniejsze postulaty wynikające z tej petycji.

Proszę bardzo.

**AUTOR PETYCJI
RAFAŁ ROSTKOWSKI**

Dzień dobry państwu.

Dziękuję za zaproszenie i za czas, który państwo poświęcili i poświęcają tej sprawie.

Są dwie strony tego przykrego medalu. Przemoc, o której pewnie za chwilę powiem trochę więcej, to jest jedna strona, natomiast druga strona to jest społeczne postrzeganie tego problemu i jego wpływ na życie społeczne, na wychowywanie dzieci, młodzieży, na to wszystko, co się dzieje w różnych miejscach, w domach, w szkołach, na ulicach. Odważę się powiedzieć, że nie ma w tej chwili w Polsce żadnej branży, żadnych innych imprez, żadnych innych okoliczności, w przypadku których do przemocy w miejscach publicznych dochodziłoby tak często, jak często dochodzi do niej wobec sędziów sportowych, szczególnie sędziów piłki nożnej, bo to jest najpopularniejszy sport, ale nie tylko. Przemoc zdarza się również na zawodach tenisowych, zdarza się nawet na zawodach tanecznych. Rodzice, przyzwyczajeni zapewne do tego, że sędziego sportowego można opluwać, znieważać i generalnie źle traktować, robią to również na innych zawodach. Skala zjawiska jest coraz większa i niestety jest to bardzo niepokojące. W innych krajach, w których skala przemocy nie jest aż taka jak w Polsce, dochodziło nawet do przypadków śmiertelnych, do pobicia ze skutkiem śmiertelnym, do postrzału ze skutkiem

śmiertelnym. To są incydenty, które zdarzyły się w innych krajach. Jeśli nie zareagujemy w Polsce odpowiednio, to niestety nie można wykluczyć, że podobne zagrożenie... Oby nie. Ale musimy się liczyć z ryzykiem, że coś takiego mogłoby się stać także w Polsce.

Jeśli chodzi o przemoc w piłce nożnej, to powiem, że byłem 30 lat sędzią piłki nożnej, 20 lat sędzią międzynarodowym. Sędziowałem za granicą ponad 200 meczów, byłem w ponad 61 krajach i mam przegląd sytuacji, mam porównanie, jak to wygląda w innych krajach i jak to wygląda w Polsce. W Polsce wygląda to bardzo źle. Ja może nie będę tutaj przeprowadzał analizy historyczno-socjologicznej i mówił, co się na to wszystko składa. Skupię się raczej na faktach. W Polsce, w odróżnieniu od sytuacji w innych krajach, przemoc wobec sędziów to nie są incydenty. To jest zjawisko. To jest zjawisko, które dzieje się dosłownie w każdym terminie meczowym, co tydzień. Kiedy jesienią... Ja o tym wiem od dawna, ale zacząłem to sprawdzać w ubiegłym roku. Jak ogłosiłem na Twitterze i na Facebooku, żeby sędziowie zgłaszali do mnie takie przypadki, to w każdym tygodniu miałem sygnały o pobiciach, o opluciach, o zniszczeniu mienia i o wyzwiskach. To spotykało nawet kobiety sędziujące mecze piłki nożnej. Nie będę cytować. To są naprawdę zachowania i słowa przerażające.

Zasadniczo problem powinny rozwiązywać związki sportowe, wykorzystując do tego komisje dyscyplinarne czy wydziały dyscypliny, ale to niestety się nie dzieje. W przypadku piłki nożnej wynika to głównie ze statutu Polskiego Związku Piłki Nożnej, w którym sędziowie nie mają żadnej pozycji. Sędziowie są ważni na meczach, na boiskach, w czasie meczów piłki nożnej, a potem w ogóle nie są istotni. Co mam na myśli? Mam na myśli to, że do władz Polskiego Związku Piłki Nożnej wybierani są działacze, trenerzy, piłkarze. Udział w wyborach biorą działacze, piłkarze, trenerzy, a nie sędziowie. I jeśli władze Polskiego Związku Piłki Nożnej, które oczywiście powołują wydziały dyscypliny, komisje dyscyplinarne i ich członków, mają za zadanie podjęcie decyzji w sytuacji konfliktu między działaczem, piłkarzem czy trenerem a sędzią, czyli, mówiąc wprost, jeśli mamy do czynienia z jakimś aktem przemocy, gdzie poszkodowanym jest sędzia sportowy, a sprawcą jest właśnie działacz, piłkarz, trener, to niestety dochodzi do takiej cichej, dyskretnej kalkulacji, co się bardziej opłaca

władzom sportowym, czy lepiej ukarać działacza, który ma mandat i ma wpływ na to, kto jest wybierany do władz, czy też lepiej sprawę wyciszyć, podjąć jakieś pozorowane kroki i zamieść sprawę pod dywan. To się niestety dzieje bardzo często. Bardzo często kary za akty przemocy wobec sędziów albo nie są wymierzone, albo są wymierzone symbolicznie. Czyli następuje takie nawet już nie ciche, tylko jawne i wyraźne przyzwolenie na złe traktowanie sędziów.

Sędziowie są bezradni. Statystyka jest taka, że spośród sędziów, którzy zapisują się na kursy sędziowskie, ok. 80% – w różnych województwach jest różnie – rezygnuje z sędziowania piłki nożnej już w ciągu pierwszego roku. Dzieje się tak w dużym stopniu ze względu na przemoc, która ich spotyka, na to, czego doznają osobiście, lub to, o czym słyszą i co widzą. Widzą też reakcje władz piłkarskich czy też właśnie komisji wydziału dyscypliny.

Próbowałem, próbowaliśmy ten problem jakoś rozwiązać w ramach Polskiego Związku Piłki Nożnej, kiedy jeszcze byłem sędzią. Niestety od ponad dekady to się nie udaje. Ten system jest zbyt silny i sędziowie potrzebują wsparcia ze strony państwa. Przemoc wobec sędziów powinna być ścigana z urzędu i w tym celu złożyłem właśnie petycję z 2 propozycjami, przy czym nie upieram się absolutnie ani żaden z sędziów się nie upiera, że któraś z nich jest lepsza – czy sędziowie powinni być wciągnięci na listę funkcjonariuszy publicznych, czy tylko należałoby zapewnić sędziom taką samą ochronę prawną, jaką mają funkcjonariusze publiczni. Lista zawodów chronionych w ten sposób jest dosyć obszerna, więc możliwości są dwie. Moim skromnym zdaniem lepsze byłoby wciągnięcie sędziów na listę funkcjonariuszy publicznych, ponieważ to nie tylko da im większą ochronę, ale też podniesie standardy postępowania w związkach sportowych, standardy postępowania samych sędziów. Będzie to niewątpliwie czynnik przyczyniający się do poprawy sytuacji, do rozwoju, i to wieloaspektowo.

W skrócie to tyle. Jeśli są pytania z państwa strony, to oczywiście słucham i postaram się odpowiedzieć.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Dziękuję panu bardzo serdecznie.

Jest z nami zdalnie przedstawiciel Ministerstwa Sportu i Turystyki, dyrektor Departamentu Prawnego, pan Piotr Gałązka.

Czy zechciałby pan teraz wyrazić swoją opinię w temacie omawianej petycji?

Niestety nie słyszymy pana. Proszę włączyć mikrofon.

(Dyrektor Departamentu Prawnego w Ministerstwie Sportu i Turystyki Piotr Gałązka: Przepraszam. Czy teraz mnie słyszać?)

Tak, teraz pana słyszać.

Proszę bardzo.

DYREKTOR DEPARTAMENTU PRAWNEGO
W MINISTERSTWIE SPORTU I TURYSTYKI
PIOTR GAŁĄZKA

Dziękuję.

Jeszcze raz witam szanowną komisję i zgromadzonych gości.

W opinii Ministerstwa Sport i Turystyki petycja porusza ważną kwestię, jaką jest patologiczna sytuacja przemocy wobec sędziów podczas rozgrywania zawodów sportowych. Ministerstwo co do zasady zgadza się z wyrażoną w petycji koniecznością wzmocnienia ochrony sędziów. Nie chciałbym w tej chwili przesądzać w kwestii szczególnych rozwiązań. W naszej opinii przedstawione szczegółowe rozwiązania są w pewnym sensie wycinkowe. One wprowadzają definicję legalną sędziego piłkarskiego, co samo w sobie nie jest złe, niemniej jednak przełamuje istniejącą na gruncie obowiązującej ustawy o sporcie pewną praktykę niewprowadzania definicji legalnej. Ustawa o sporcie posługuje się szeregiem terminów, takich jak „zawodnik”, „członek kadry narodowej”, „trener”, nie definiując tych terminów. Podczas procesu legislacyjnego musiałyby być mocno przeanalizowana kwestia, czy należy wprowadzić odrębną definicję dla sędziego sportowego, czy też rozwiązać to w jakiś inny sposób.

Podobna kwestia dotyczy samej licencji dla sędziego sportowego. To jest też szerszy temat. Ustawa o sporcie do pewnego momentu wprost regulowała systemy licencyjne polskich związków sportowych, tzn. wprowadzała pewne ramy systemów licencyjnych polskich związków sportowych. W wyniku zmian ustawy o sporcie, które były wynikiem szerszej deregulacji, te systemy licencyjne zostały usunięte z ustawy

o sporcie. One nie zniknęły z polskich związków sportowych, ale regulacje dotyczące systemów licencyjnych zostały usunięte z ustawy o sporcie. To jest kwestia, która musiałaby być rozważona. Chodzi o to, czy należałoby wprowadzić wyłącznie szczególnie przepis dotyczący sędziów sportowych, czy szerzej zastanowić się nad tematem wprowadzenia do ustawy o sporcie pism, które wprost nakazywałyby albo dopuszczały – potrzebna jest, tak jak mówię, szersza dyskusję w kontekście pewnych orzeczeń, które obecnie zapadają – tworzenie systemów licencyjnych w polskich związkach sportowych.

Niemniej jednak chciałbym, żeby wybrzmiało, że Ministerstwo Sportu i Turystyki uważa przedstawioną propozycję za propozycję co do zasady słuszną. Jest tylko kwestia technicznego wykonania. Możemy tutaj zadeklarować, że przy najbliższej dużej zmianie ustawy o sporcie będziemy chcieli się pochylić nad podniesionym w petycji postulatem zmiany w zakresie statusu sędziów sportowych, czyli w zasadzie wprowadzenia pewnego rodzaju regulacji do ustawy o sporcie.

To tyle, jeżeli chodzi o stanowisko ministerstwa sportu. Dziękuję bardzo.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Dziękuję bardzo.

Treść petycji dotyka również obszaru z zakresu kodeksu karnego. Bardzo ważna byłaby tutaj opinia Ministerstwa Sprawiedliwości, ale z tego, co wiem, wynika, że nie ma z nami przedstawiciela Ministerstwa Sprawiedliwości, mimo że zaproszenie na dzisiejsze posiedzenie komisji zostało wysłane. Nie ma przedstawiciela Ministerstwa Sprawiedliwości.

W związku z tym, że petycja jest bardzo ważna i bardzo istotna dla środowiska sportowego, a zapisy, które są postulowane, znalazły się już kiedyś w ustawie o sporcie, ja będę składała wniosek.

Jeszcze zapytam, czy ewentualnie państwo senatorowie chcą wziąć udział w dyskusji i wyrazić swoje stanowisko w tej sprawie.

Bardzo proszę. Pan senator Mamątow.

**SENATOR
ROBERT MAMAŃTOW**

Dziękuję bardzo.

Ja bym wystąpił z propozycją, żebyśmy napisali do ministerstwa, żeby przedstawiło swoją opinię na piśmie. Jak nie chcą tu przyjść, to już trudno, nic na to nie poradzimy, ale myślę, że odpowiedzą. Dlatego bym proponował, żebyśmy, zanim podejmiemy ostateczną decyzję, czy będziemy procedować nad tą petycją, poczekał na opinię z Ministerstwa Sprawiedliwości.

(*Senator Aleksander Pocięj*: Ja też poproszę o głos, Pani Przewodnicząca.)

(*Senator Michał Seweryński*: Ja też. Senator Seweryński.)

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Bardzo uprzejmie proszę. Pan senator Seweryński.

**SENATOR
MICHAŁ SEWERYŃSKI**

Pana przewodniczący był wcześniej ode mnie, ale wiem, że jest elegancki i ustąpi mi miejsca.

Proszę państwa, ja oczywiście będę czekać w niepokoju na opinię Ministerstwa Sprawiedliwości, ale chciałbym też zauważyć, że niezależnie od oceny słuszności tego wniosku legislacyjnego, tej skargi, musimy brać pod uwagę, że rzeczywiście zjawisko brutalizacji sportu na boisku i na trybunach jest codziennie obecne w naszych domach. Co więcej, osobami, które mogą być narażone na ryzyko nawet bezpośredniej agresji, są nie tylko sędziowie. Musimy się liczyć z tym, że jeżeli potraktujemy tutaj aprobatywnie wnioski sędziów, to może przyjdą i trenerzy. Często oglądam widowiska sportowe i nie raz już widziałem, jak trenerzy stawali się obiektem agresji ze strony przeciwnika sportowego. Musimy to mieć trochę w zanadrzu, musimy mieć to przygotowane, kiedy po nadejściu opinii ministra sprawiedliwości będziemy mieli dalszy ciąg prac, normalną dyskusję. Myślę, że tak będzie, w tej kolejności. Dziękuję.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Bardzo serdecznie dziękuję panu senatorowi.

Pan senator Aleksander Pociąg, pan przewodniczący chciałby jeszcze zabrać głos. Bardzo proszę.

**SENATOR
ALEKSANDER POCIĄG**

Tak. Dziękuję bardzo.

Ja popieram te głosy, przyłączam się do nich, ale ja bym jednak zwrócił się również do ministra sportu, bo wypowiedź przedstawiciela ministra sportu, chociaż bardzo ciekawa, nie była jednoznaczna. W związku z tym bardzo bym prosił, żeby ministerstwo określiło, co w tej petycji popiera bądź ewentualnie w którym kierunku powinny pójść prace nad petycją. Dziękuję bardzo. Ja bym się zwrócił do dwóch ministerstw.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Dziękuję bardzo.

Ja również chciałam postawić wniosek, aby zwrócić się do Ministerstwa Sprawiedliwości i do ministerstwa sportu, aby te ministerstwa wyraziły dosyć szczegółowe opinie. Sama petycja jest warta naszej uwagi, ostatecznego rozstrzygnięcia. Te opinie będą nam niezwykle potrzebne.

Rozumiem zatem, że komisja zwraca się do ministerstwa sportu i do Ministerstwa Sprawiedliwości z prośbą o przedstawienie opinii dotyczącej postulatów zawartych w petycji. Dziękuję bardzo.

(Pan Rafał Rostkowski: Czy ja mógłbym jeszcze na krótko zabrać głos?)

Tak, bardzo proszę.

**AUTOR PETYCJI
RAFAŁ ROSTKOWSKI**

Dwa drobiazgi.

Oczywiście przemoc to jest coś złego, co spotyka nie tylko sędziów sportowych. W treści uzasadnienia do petycji, wniosku, który przedstawiłem, opisałem szczegółowo, dlaczego sędziowie powinni być jednak potraktowani w sposób szczególny i inaczej niż trenerzy, piłkarze czy działacze, którzy mają odpowiednią

ochronę, przynajmniej ze strony związków sportowych. W przypadkach przemocy, która spotyka czasami piłkarzy, trenerów czy działaczy generalnie, dział dyscypliny i komisje dyscyplinarne funkcjonują prawidłowo, dlatego że mamy tutaj do czynienia właśnie z tym, o czym mówiłem, z osobami, które biorą udział w głosowaniu. O osobę, która ma mandat, władze sportowe dbają odpowiednio. Z sędziami tak nie jest, co nie znaczy, że nie należy walczyć z przemocą na różnych frontach. Jak najbardziej tak.

Druga kwestia, która się z tym wiąże. Ja oczywiście słyszę, co państwo mówią, i bardzo się cieszę, że problem spotkał się z takim zrozumieniem, niemniej jednak chciałbym tu jeszcze podkreślić coś, co jest w tej petycji napisane, coś, co państwo w większości pewnie już wiedzą doskonale, ale jednak powaga tego gremium nakazuje mi dochować należytej staranności i o tym powiedzieć. Sprawa jest pilna, bo to się dzieje co tydzień. Ja wiem, że w ciągu tygodnia, miesiąca nie zmienimy prawa, mam tego świadomość, ale ważny jest również sygnał, który pójdzie do środowiska, do mediów, że państwo nad tym pracują, że jest zrozumienie, bo to również w jakimś stopniu zminimalizuje ryzyko.

Mam informację z tego tygodnia. Sezon się jeszcze nie zaczął w niższych ligach, w których właśnie dzieje się to zło. Zaczęła się ekstraklasa, tam nie ma problemu, bo tam są ochroniarze, tam są kamery telewizyjne, tam jest policja i tam sędziów się nie bije, nie ma tego problemu w takim wymiarze. Mam informację z tego tygodnia, jeszcze przed rozpoczęcia sezonu, że sędzia Wojciech Ganczar, który w listopadzie był ofiarą jednego z głośniejszych aktów przemocy, został... Przepraszam, ale może po prostu powiem, co się stało. Z najbliższej odległości jego twarz została opluta przez piłkarza, któremu pokazał czerwoną kartkę. Sędzia złożył zawiadomienie do prokuratury i w tym tygodniu poinformował mnie, że prokuratura odmówiła wszczęcia postępowania. Tak są traktowane wnioski składane przez osoby prywatne, przez sędziów sportowych. Jesteśmy jako sędziowie w Polsce bezradni. Oczywiście prokuratury są różne, ale niestety często jest tak, że różne preteksty, różne argumenty są używane do tego, żeby sprawą się nie zająć. Podkreślam, że to się stało przy wielu świadkach, w miejscu publicznym, w czasie meczu piłkarskiego. Są świadkowie, a mimo to nie można pociągnąć do odpowiedzialności sprawcy

tego czynu. I dlatego bardzo bym państwa prosił, żeby zrobili państwo to, co państwo mogą zrobić, i rzeczywiście nadali tej sprawie odpowiedni bieg, w miarę możliwości jak najszybszy. Bardzo państwu za to z góry dziękuję w imieniu wszystkich sędziów sportowych w Polsce. Samych sędziów piłkarskich jest 10 tysięcy, razem z sędziami innych dyscyplin sportu jest ich znacznie więcej. Bardzo dziękuję i trzymam kciuki.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Bardzo dziękujemy za te szczegółowe wyjaśnienia. Bardzo dziękujemy za pana obecność. Dziękuję bardzo serdecznie. Dziękujemy.

Szanowni Państwo, przechodzimy do petycji drugiej.

Jest to petycja w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w celu przyznania emerytom prawa do rekompensaty z tytułu przepracowania 15 lat w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Bardzo proszę biuro analiz o przedstawienie dokładnej treści tej petycji.

**SPECJALISTA W DZIALE PETYCJI
I KORESPONDENCJI W BIURZE ANALIZ,
DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
ARKADIUSZ WASZKIEWICZ**

Arkadiusz Waszkiewicz, Dział Petycji i Korespondencji.

Pani Przewodnicząca! Wysoka Komisjo!

Jest to petycja indywidualna wniesiona przez osobę fizyczną. Autorka petycji wnosi o zmianę ustawy o emeryturach i rentach z FUS w ten sposób, aby ustalona została rekompensata dla osób, które przebywały na wcześniejszej emeryturze na podstawie innych przepisów i z tytułu pracy w warunkach szczególnych nie nabyły prawa do emerytury wcześniejszej, a przepracowały 15 lat w warunkach szczególnych i obecnie mają już ustalone prawo do emerytury powszechnej.

Autorka petycji wskazała, że powinna zostać ustalona rekompensata z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dla osoby, która przepracowała co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu, ale nie nabyła z tego tytułu prawa do wcześniejszej emerytury. Opisana sytuacja dotyczy osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Jak wskazuje autorka petycji, w 2008 r. prawo do wcześniejszej emerytury kobiety w wieku 55 lat nabyły z ustawy i nie była tu wymagana praca w szczególnych warunkach.

Ustawa o emeryturach pomostowych w art. 21 stanowi, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Rekompensata jest formą odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów obowiązujących przed 2009 r. dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Jedynym warunkiem nabycia prawa było wykazanie 15-letniego okresu pracy we wspomnianych warunkach. Rekompensata nie przysługiwała osobie, która nabyła prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nawet jeśli tego prawa nie zrealizowała. Per analogiam prawa do rekompensaty nie miała osoba, która nie przeszła na emeryturę pomostową mimo spełnienia warunków. Dziękuję.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Dziękuję bardzo.

Czy jest z nami przedstawiciel ministerstwa rodziny?

Widzę, że zdalnie bierze udział w naszym posiedzeniu dyrektor Departamentu Ubezpieczeń Społecznych, pan Konrad Miłoszewski.

Panie Dyrektorze, czy zechciałby pan wyrazić swoją opinię w kwestii omawianej petycji?

DYREKTOR DEPARTAMENTU
UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
W MINISTERSTWIE RODZINY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ
KONRAD MIŁOSZEWSKI

Dzień dobry państwu.
Dziękuję, Pani Przewodnicząca.

Pani Przewodnicząca! Szanowni Państwo!

Nasze stanowisko jest takie, że nie rekomendujemy przyjęcia wniosków i argumentacji, które płyną z tej petycji. Kwestia ta wynika wprost z ustawy o emeryturach pomostowych, gdzie tematyka związana z rekompensatą zyskała już kompleksowe uregulowanie. Dziękuję.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Dziękuję bardzo.

Czy państwo senatorowie chcieliby się wypowiedzieć w tej sprawie?

Czy pan senator Seweryński, uczestniczący zdalnie, zechciałby się wypowiedzieć w tej sprawie?

SENATOR
MICHAŁ SEWERYŃSKI

Na prośbę pani przewodniczącej, bo nie zamierzałem zabrać głosu.

Mnie się wydaje, że argumentacja podniesiona przez przedstawiciela ministerstwa rodziny jest tutaj znacząca, i będę ją brał pod uwagę przy głosowaniu.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Dziękuję bardzo.

Państwo Senatorowie, czy są jakieś wnioski w sprawie petycji?

Pan senator Mamątow?

SENATOR
ROBERT MAMĄTOW

Dziękuję bardzo, Pani Przewodnicząca.

Oczywiście stawiam wniosek o niepodejmowanie prac nad tą petycją, bo to, co powiedział przedstawiciel ministerstwa, w pełni realizuje tę petycję. Dziękuję.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze jakieś inne wnioski?

Czy pani senator Joanna Sekuła chce zabrać głos?

(*Senator Joanna Sekuła*: Nie. Dziękuję bardzo, Pani Przewodnicząca.)

Dziękuję.

Rozumiem, że wniosek złożony przez pana senatora Mamątowa, o niekontynuowanie prac, kończy rozmowę na temat tej petycji. Nie będziemy jej dalej rozpatrywać.

Zarządzam wobec tego głosowanie.

Kto z państwa senatorów jest za?

(*Głos z sali*: Za wnioskiem...)

Za wnioskiem pana senatora Mamątowa.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Proszę dodać głosy senatorów biorących udział zdalnie.

8 głosów za, nikt nie był przeciw, 1 senator się wstrzymał.

Dziękuję bardzo.

Zakończyliśmy rozpatrywanie petycji nr 2.

Przechodzimy do petycji trzeciej, w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług w celu wprowadzenia obowiązku płacenia podatku VAT wyłącznie przez nabywców towarów lub usług wymienionych w art. 111 ust. 1 wskazanej ustawy.

Bardzo proszę biuro analiz o przedstawienie petycji.

GŁÓWNY SPECJALISTA
W DZIALE PETYCJI I KORESPONDENCJI
W BIURZE ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
GABRIELA KOPANIA

Raz jeszcze Gabriela Kopania.

Jest to petycja indywidualna złożona przez pana Romana Arseniuka.

Autor petycji wskazał, że podatek od towarów i usług powinien być płacony tylko i wyłącznie przez nabywców towarów lub usług wymienionych w art. 111 ust. 1 ustawy o VAT, czyli przez nabywców, dla których sprzedaż powinna być ewidencjonowana przy zastosowaniu kasy rejestrującej.

Petytor podkreślił, że wnioskowana zmiana jest uzasadniona z wielu powodów, np. przedsiębiorcy zostaliby uwolnieni od gigantycznej biurokracji związanej obecnie z VAT. Tysiące pracowników urzędów podatkowych mogłoby zająć się innymi podatkami, radykalnie spadłyby zwroty kreowane przez karuzele podatkowe i puste faktury, co poprawiłoby konkurencyjność uczciwych polskich przedsiębiorców.

Zdaniem autora petycji zmniejszenie liczby podmiotów opodatkowanych i opodatkowanie tylko końcowego etapu produkcji i dystrybucji oraz opodatkowanie tylko usług świadczonych na rzecz osób wymienionych w art. 111 ust. 1 ustawy o VAT, może przy niezmiennych stawkach podatkowych, zapewnić budżetowi państwa co najmniej taki sam dochód jak opodatkowanie każdego etapu produkcji i dystrybucji oraz opodatkowanie wszystkich usług.

Petytor dodatkowo twierdzi, że kluczowym przepisem dla jego rozważań jest art. 1 ust. 2 akapit drugi dyrektywy Rady 2006/112/WE. Podkreślił, że w przepisie tym jest mowa wyłącznie o odjęciu podatku poniesionego w kosztach bezpośrednich. Autor petycji wskazał także, że w skrajnych przypadkach podatnik może nawet żądać od urzędu zwrotu podatku VAT, bo VAT naliczony będzie przewyższał VAT należny.

Wykonanie petycji będzie wiązało się z koniecznością bardzo dużej nowelizacji ustawy o VAT. Chciałabym tutaj podkreślić, że art. 168 dyrektywy, o której wspominałam, wskazuje na merytoryczne przesłanki odliczenia podatku naliczonego. Jak podkreśla Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w najnowszym orzecznictwie, z treści art. 168 lit. a dyrektywy wynika, że w celu skorzystania z prawa do odliczenia, po pierwsze, dany podmiot ma być podatnikiem w rozumieniu tej dyrektywy oraz, po drugie, towary i usługi, które mają być podstawą tego prawa, powinny być wykorzystywane przez podatnika na dalszym etapie obrotu na potrzeby jego własnych opodatkowanych transakcji, a te towary i usługi powinny

być dostarczane przez innego podatnika. Jeżeli przesłanki te są spełnione, co do zasady nie można odmówić korzystania z prawa do odliczenia.

Bardzo istotne jest, że w świetle orzecznictwa trybunału prawo do odliczenia przysługuje natychmiast w stosunku do całego podatku obciążającego transakcje powodujące naliczenie podatku. Jest to zasada bieżącego, natychmiastowego prawa do odliczenia. Z uwagi na globalny charakter podatku naliczonego ograniczenia w prawie do odliczenia muszą być interpretowane w podobny sposób we wszystkich państwach członkowskich. Takie ograniczenia są dopuszczalne, ale tylko w przypadkach wyraźnie przewidzianych w unijnym systemie VAT.

Pan Marcin Zawadzki w swoim komentarzu... Istnieje bardzo szerokie orzecznictwo w tym zakresie. Kilka komentarzy zamieściłam w materiale do petycji, ale uważam, że jeden zasługuje tu na podkreślenie. Pan Marcin Zawadzki w komentarzu wskazał, że: „Jednym z kluczowych elementów konstrukcyjnych podatku VAT jest prawo do odliczenia, z którego każdy podatnik powinien móc skorzystać. Prawo to stanowi realizację zasady neutralności VAT dla podatników wynikającej wprost z art. 1 dyrektywy VAT. Konieczność zapewnienia neutralności podatku na etapach poprzedzających konsumpcję była wielokrotnie potwierdzana w orzecznictwie TSUE, a także polskich sądów administracyjnych”.

Dysponujemy opinią Ministerstwa Finansów w zakresie przedstawionym w petycji. W podsumowaniu ministerstwo wskazuje: „Ministerstwo Finansów, odnosząc się do wniesionej petycji w celu nowelizacji ustawy o podatku od towarów i usług wraz z przedstawioną argumentacją dotyczącą płacenia podatku VAT tylko przez końcowych nabywców oraz możliwości odliczenia podatku VAT tylko od kosztów bezpośrednich, zauważa, że krajowe przepisy o VAT w zakresie rozliczeń podatku na każdym etapie obrotu pozostają w zgodzie z dyrektywą VAT, w związku z tym postulat zmian w ustawie uznano za niezasadny”. Dziękuję bardzo.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Dziękuję.

Jeżeli dobrze rozumiem, to ustawodawstwo krajowe jest spójne w tym zakresie z ustawodawstwem unijnym. Tak?

(*Główny Specjalista w Dziale Petycji i Korespondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Korespondencji w Kancelarii Senatu Gabriela Kopania: Tak, Pani Przewodnicząca.*)

Dziękuję bardzo. Zatem w zasadzie ta petycja jest niezasadna.

Czy jest z nami zastępca dyrektora Departamentu Podatku od Towarów i Usług z Ministerstwa Finansów, pani Anna Mytyk? Jest zdalnie.

Czy pani dyrektor zechciałaby zabrać głos i wyrazić swoją opinię w tej sprawie?

ZASTĘPCA DYREKTORA DEPARTAMENTU
PODATKU OD TOWARÓW I USŁUG W MINI-
STERSTWIE FINANSÓW
ANNA MYTYK

Tak. Dzień dobry państwu.

Szanowna Pani Przewodnicząca! Szanowni Państwo!

Tak jak przedstawialiśmy w argumentacji na piśmie, którą tutaj podtrzymuję z całą mocą, wdrożenie rozwiązań proponowanych przez wnoszącego petycję jest niemożliwe nie tyle ze względów, które są tam podane jako przyczynki... Mówię o zwiększeniu poboru podatku VAT, uszczelnieniu rozwiązań, które mamy obecnie w przepisach, jakkolwiek pragnę tutaj na marginesie wskazać, że ministerstwo stale monitoruje kwestię podatku od towarów i usług. Tutaj reagujemy w miarę potrzeb i możliwości zarówno w zakresie uszczelnień, jak i w zakresie dopasowywania rozwiązań w taki sposób, aby były jak najprostsze w stosowaniu dla przedsiębiorców, a także w sytuacjach kryzysowych związanych ze szczególnymi zdarzeniami, co miało miejsce w czasie pandemii COVID. Ma to również miejsce obecnie w związku z zaistniałą trudną sytuacją na Ukrainie.

Chciałabym potwierdzić to, co zostało tutaj państwu przedstawione: wdrożenie rozwiązań, które postuluje wnoszący, nie jest możliwe z tego powodu, że one oznaczają bezpośrednią ingerencję w naczelną zasadę podatku od wartości dodanej, czyli w kontekście unijnym podatku od towarów i usług w warunkach naszych, krajowych. Oczywiście nasze przepisy są spójne z tymi zasadami i zakładają opodatkowanie VAT na każdym etapie obrotu, co oczywiście nie oznacza, że to opodatkowanie występuje efektywnie. Zasadą uwolnienia przedsiębiorcy od ciężaru podatku

VAT jest zasada neutralności, czyli zapewnienie prawa do odliczania tego podatku na etapach pośrednich. Efektywnie płatnikiem ponoszącym koszt podatku jest ostatni podmiot w łańcuchu, tzw. konsument, można powiedzieć. W związku z tym wyłączenie ktoregokolwiek z etapu opodatkowania VAT na poszczególnych etapach obrotu oznaczałoby bezpośrednią niezgodność nie tyle z poszczególnymi przepisami dyrektywy VAT, ile z jej naczelnymi zasadami. W związku z tym, tak jak przedstawiliśmy, podtrzymujemy opinię o braku możliwości wdrożenia proponowanych rozwiązań ze względów na istotę samego systemu podatku VAT.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Bardzo uprzejmie dziękuję, Pani Dyrektor.

Czy państwo senatorowie chcieliby się wypowiedzieć w tej sprawie?

(*Senator Michał Seweryński: Może ja poproszę o głos. Seweryński.*)

Bardzo uprzejmie proszę, Panie Senatorze.

SENATOR
MICHAŁ SEWERYŃSKI

Ja zgłaszam formalny wniosek o niepodejmowanie prac nad tą petycją.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Czy są jeszcze jakieś inne wnioski?

(*Głos z sali: Nie ma.*)

Dziękuję bardzo.

Wniosek powinien ulec przegłosowaniu.

Poddaję pod głosowanie wniosek pana senatora Seweryńskiego o niekontynuowanie prac nad petycją.

Kto z państwa senatorów jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Proszę o dodanie głosów zdalnych.

(*Starszy Sekretarz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Elżbieta Owczarek: Jednogłośnie. 10 głosów za wnioskiem pana senatora Seweryńskiego.*)

10 głosów za.

Komisja jednogłośnie przyjęła wniosek pana senatora Seweryńskiego o niekontynuowanie prac nad tą petycją.

Dziękuję bardzo.

(Zastępca Dyrektora Departamentu Podatku od Towarów i Usług w Ministerstwie Finansów Anna Mytyk: Dziękuję.)

Przechodzimy do rozpatrywania petycji czwartej.

Jest to petycja w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego w celu dodania w art. 523 §1a możliwości wniesienia kasacji przez rzecznika praw obywatelskich wyłącznie na podstawie zarzutu niewspółmierności kary.

Bardzo proszę biuro analiz o przedstawienie treści petycji.

**STARSZY SPECJALISTA
W DZIALE PETYCJI I KORESPONDENCJI
W BIURZE ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
MACIEJ KOWALSKI**

Dzień dobry.

Maciej Kowalski, Dział Petycji i Korespondencji.

Jest to petycja indywidualna wniesiona przez osobę fizyczną. Dotyczy, tak jak pani przewodnicząca powiedziała, zmiany kodeksu postępowania karnego, art. 523 §1a w celu dodania do tego przepisu rzecznika praw obywatelskich jako podmiotu, który mógłby złożyć kasację opartą tylko i wyłącznie na zarzucie niewspółmierności kary.

Jak słusznie zauważa autor petycji, strona postępowania karnego nie może wnieść kasacji opartej wyłącznie na takim zarzucie. Taką możliwość posiada jedynie prokurator generalny. W opinii wnoszącego petycję przyznanie jedynie prokuratorowi generalnemu możliwości złożenia kasacji opartej wyłącznie na zarzucie niewspółmierności kary narusza równość stron w postępowaniu karnym. Autor postuluje, aby taką możliwość nadać również rzecznikowi praw obywatelskich.

Jeżeli chodzi o stan prawny, to należy podnieść, że możliwość wniesienia kasacji,

skutecznej kasacji jest istotnie ograniczona. Wynika to z tego, że kasacja nie jest zwykłym środkiem zaskarżenia. Jest to nadzwyczajny środek zaskarżenia, znacznie bardziej sformalizowany. Zgodnie z art. 523 §1 kodeksu postępowania karnego kasacja może być wniesiona tylko wtedy, kiedy występują tzw. bezwzględne przyczyny odwoławcze. To są takie przyczyny, które np. występują w sytuacji, gdy w wydaniu orzeczenia brała udział osoba nieuprawniona lub niezdolna do orzekania bądź podlegająca wyłączeniu na mocy art. 40 kodeksu postępowania karnego albo gdy np. sąd niższego rzędu orzekł w sprawie należącej do właściwości sądu wyższego rzędu. Art. 439 kodeksu postępowania karnego wyszczególnia te bezwzględne przyczyny odwoławcze.

Należy też dodać, że kasacja może być wniesiona w razie rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło mieć ono istotny wpływ na treść orzeczenia. Może być to np. zarzut postępowania karnego bądź też zarzut naruszenia prawa materialnego, ale musi być to rażące naruszenie prawa. Przepis ten, tak jak już wcześniej wspomniałem, stanowi, że kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary, niemniej jednak, tak jak wspomina autor, ograniczenie to nie dotyczy prokuratora generalnego.

Chciałbym też tutaj dodać, że w razie wniesienia kasacji przez stronę i postawienia zarzutu niewspółmierności kary łącznie z jakimś innym zarzutem, np. rażącego naruszenia prawa, taka kasacja będzie skuteczna, ale autorowi chodzi tylko o złożenie kasacji opartej wyłącznie na zarzucie niewspółmierności kary.

Dodam też, że 12 grudnia 2019 r. do Senatu została złożona petycja w sprawie usunięcia możliwości złożenia wyłącznie przez prokuratora generalnego kasacji opartej wyłącznie na zarzucie niewspółmierności kary. Była to petycja P10-30/19. Uzasadnienie petycji było wówczas podobne jak w tym przypadku. Wskazywano na nierówność stron postępowania. Komisja zasięgała wtedy opinii Ministerstwa Sprawiedliwości oraz rzecznika praw obywatelskich i po zapoznaniu się z tymi opiniami postanowiła nie podejmować prac nad petycją. Dodam też, że w dniu wczorajszym do komisji wpłynęło pismo rzecznika praw obywatelskich, który wypowiedział się co do postulatów tej petycji. W piśmie wskazywano na stabilność, niewzruszalność orzeczeń sądowych oraz szczególny charakter kasacji, o czym powiedziałem. W podsumowaniu

stwierdzono, że modyfikacja art. 523 §1a zgodnie z postulatem petycji budzi wątpliwości, co w konsekwencji sprawia, że zmiana wydaje się niezasadna. To tyle. Dziękuję.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Bardzo uprzejmie dziękuję.

Jest z nami zdalnie przedstawiciel Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, naczelnik Wydziału do spraw Legislacyjnych i Ustrojowych w Zespole Prawa Karnego, pan Michał Hara.

Czy pan naczelnik zechciałby wyrazić swoją opinię w tej sprawie?

**NACZELNIK WYDZIAŁU DO SPRAW
LEGISLACYJNYCH I USTROJOWYCH
W ZESPOLE PRAWA KARNEGO
W BIURZE RZECZNIKA PRAW
OBYWATELSKICH
MICHAŁ HARA**

Dziękuję bardzo za głos.

Dzień dobry państwu. Witam wszystkich państwa.

To, co mogę powiedzieć, sprowadziłoby się jedynie do powtórzenia treści opinii, która została przedstawiona w formie pisemnej przez rzecznika praw obywatelskich. Wskazałbym tu jednak szczególnie na jedną kwestię, mianowicie na to, że sama idea kasacji jest wyłomem od prawomocnego orzeczenia sądowego, które w sposób wiążący powinno kończyć sprawę, w tym wypadku sprawę karną. W ogóle istnienie kasacji narusza w pewnym zakresie stabilność orzeczeń i przewidywalność prawa, tak że możliwość wnoszenia kasacji powinna być szczególnie ograniczona.

Obecne przepisy postępowania karnego były tak skonstruowane do 2016 r., kiedy to właśnie do art. 523 został dodany §1a, który wtedy ministrowi sprawiedliwości, a obecnie prokuratorowi generalnemu daje możliwość do wniesienia kasacji wyłącznie z uwagi na niewspółmierność orzeczonej kary. Podkreślić trzeba, że taki zarzut jest zawsze zarzutem niezmiernie ocennym, bo jeśli jest to jedyny podnoszony zarzut, to znaczy, że wszystko inne w sprawie zostało przeprowadzone poprawnie, czyli nie było żadnych naruszeń prawa materialnego, procesowego, nie było

bezwzględnych przesłanek odwoławczych, o których pan mecenas przed chwilą wspominał, tylko strona zarzuca niewspółmierność kary. Sama natura postępowania karnego wskazuje, że jedna ze stron raczej zawsze będzie niezadowolona z kary, czyli uzna ją za zbyt łagodną lub za zbyt surową. Dlatego wydaje się, że mnożenie podmiotów, które są uprawnione do ingerowania w prawomocne orzeczenia, tak jak chciałby tego autor petycji, nie znajduje uzasadnienia. Dziękuję bardzo.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Dziękuję bardzo za odniesienie się do treści petycji. Bardzo uprzejmie dziękuję.

Czy ktoś z państwa senatorów chce zabrać głos w tej sprawie? Dziękuję. Nie.

Szanowni Państwo, stawiam wniosek o niekontynuowanie prac nad petycją.

Czy są jeszcze jakieś inne wnioski? Nie ma.

Poddaję wniosek pod głosowanie.

Kto z państwa senatorów jest za niekontynuowaniem prac nad petycją?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Proszę o dodanie głosów zdalnych.

10 głosów za, nie ma głosów przeciw, nikt się nie wstrzymał.

Komisja jednogłośnie przyjęła wniosek o niekontynuowanie prac nad petycją.

Przystępujemy do rozpatrzenia petycji piątej.

Petycja dotyczy organizacji i trybu postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Jej tematem jest wniesienie skargi konstytucyjnej dla zaskarżenia przepisu prawa zamykającego drogę sądową lub uniemożliwiającego wniesienie określonego środka odwoławczego.

Bardzo proszę biuro analiz o przedstawienie treści petycji.

**STARSZY SPECJALISTA
W DZIALE PETYCJI I KORESPONDENCJI
W BIURZE ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
MACIEJ KOWALSKI**

Ponownie Maciej Kowalski.

Jest to petycja indywidualna, również wniesiona przez osobę fizyczną. Autor petycji podnosi tutaj, że obowiązujące przepisy dotyczące

wniesienia i rozpoznania skargi konstytucyjnej nie są wystarczające i nasuwają wiele wątpliwości. W jego opinii w ustawie należy ustanowić wyjątek umożliwiający obywatelom wniesienie skargi konstytucyjnej w sytuacji, gdy w systemie prawa występują przepisy zamykające drogę sądową lub też uniemożliwiające wniesienie określonego środka odwoławczego. O taką zmianę przepisów ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym wnosi autor petycji. Jest to ustawa z dnia 30 listopada 2016 r.

Należy tutaj zwrócić uwagę na to, że petycja dotyczy przepisu, o którym była mowa w poprzedniej petycji, czyli przepisu art. 523 §1 kodeksu postępowania karnego. Autor petycji uważa, że przepisem uniemożliwiającym wniesienie określonego środka odwoławczego jest m.in. ten przepis. Wnoszący petycję podkreśla, że przepis ten pozbawia go możliwości wniesienia kasacji, jeśli jako podstawę chciałby wskazać wyłączenie niewspółmierność orzeczonej kary.

Wniesienie kasacji od wyroku oparte jedynie na zarzucie niewspółmierności kary, tak jak już mówiłem w odniesieniu do poprzedniej petycji, przysługuje jedynie prokuratorowi generalnemu. Wnioskodawca uważa, że art. 523 §1 w obecnym ukształtowaniu zakłóca równość stron postępowania. Jest to tym bardziej znaczące, gdyż ustawodawca nie zdecydował się na przyznanie uprawnienia do składania kasacji opartej wyłącznie na zarzucie niewspółmierności kary zarówno stronie, jak i rzecznikowi praw obywatelskich. Może to zrobić jedynie prokurator generalny.

Muszę dodać, że autor petycji złożył do Trybunału Konstytucyjnego skargę konstytucyjną, w której wnosił o stwierdzenie, iż przywołany artykuł jest niezgodny z art. 32 i art. 42 ust. 2 konstytucji. Trybunał w postanowieniu z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie o sygnaturze Ts 124/17, po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, postanowił odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Powodem odmowy nadania dalszego biegu skardze kasacyjnej był brak legitymowania się orzeczeniem, które bezpośrednio odmawiałoby mu prawa wniesienia kasacji argumentowanej niewspółmiernością orzeczonej wobec niego kary.

Chciałbym tylko dodać, że, jak wynika z utrwalonego orzecznictwa... nie tylko z orzeczenia, które zostało wydane w sprawie autora petycji, ale także z utrwalonego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, które zostało przesłane do

komisji przez dyrektora służby prawnej Trybunału, niewystarczające jest wskazanie, że przepisy zaskarżonej regulacji ustawowej nie przewidują możliwości wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia lub że jest ona wprost wyłączona. Dla potwierdzenia naruszenia przysługujących skarżącemu wolności lub praw niezbędnych jest uzyskanie ostatecznego orzeczenia, które będzie potwierdzało, że droga sądowa jest wyłączona. To tyle z mojej strony. Dziękuję.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Bardzo uprzejmie dziękuję.

Czy są z nami przedstawiciele Trybunału Konstytucyjnego? Nie ma? A przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości? Również nie ma.

W związku z tym, że jest to petycja, która zawiera w sobie sporo analogii do poprzedniej...

Jeszcze spytam państwa senatorów, czy chcieliby w tym momencie zabrać głos w tej sprawie. Nie.

...Wobec tego stawiam wniosek o niekontynuowanie dalszych prac nad tą petycją.

Poddaję ten wniosek pod głosowanie.

Kto z państwa jest za przyjęciem tego wniosku?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał?

Proszę o podanie zbiorczej liczby głosów.

7 głosów, jednogłośnie, za wnioskiem o niepodjęcie dalszych prac nad tą petycją. Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do petycji szóstej. Petycja dotyczy wsparcia psychologicznego i ustanowienia nowego zawodu opiekuna zdrowotnego. czyli tematem jest tu wsparcie psychologiczne dla społeczeństwa poprzez powołanie poradni psychologicznych oraz wprowadzenie zawodu opiekuna zdrowotnego.

Bardzo uprzejmie proszę biuro analiz o przedstawienie treści petycji.

**GŁÓWNY SPECJALISTA
W DZIALE PETYCJI I KORESPONDENCJI
W BIURZE ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
MARZENA KRYSIAK**

Dzień dobry. Marzena Krysiak, Dział Petycji i Korespondencji.

Przedmiotem jest petycja indywidualna, została ona wniesiona przez osobę fizyczną. Autor petycji wnosi o uchwalenie przepisów, które uregulowałyby nowy zawód, nazywałby się on: opiekun zdrowotny/ opiekunka zdrowotna. Zawód ten łączyłby cechy innych zawodów, tj. zawodu pielęgniarki, lekarza, medyka oraz psychologa. Miałyby to wpłynąć na poprawę kondycji psychicznej oraz zdrowotnej społeczeństwa.

Autor petycji wnosi również o zapewnienie dostępu do psychologa w szkołach w małych miejscowościach i miasteczkach poprzez powołanie poradni psychologicznych.

Wnoszący petycję przedstawił bardzo szeroki zakres postulatów. Omówię tu tylko niektóre z nich. Całość opisana jest obficie w informacji o petycji.

Autor petycji wnosi o to, aby z pomocy opiekuna zdrowotnego mogły korzystać osoby, które są w wieku emerytalnym, osoby niepełnosprawne, osoby, które mają nieprzewlekłe i specyficzne schorzenia oraz choroby, osoby, które uległy wypadkom bądź z powodu przewlekłej choroby, również depresji, korzystają z rehabilitacji, niezależnie od wieku i od tego, czy mają opiekę bliskich. Ponadto autor ma na myśli także osoby samotne i mieszkające same, osoby, które mają na utrzymaniu niepełnoletnie dziecko oraz wszystkie kobiety w ciąży. Chce otoczyć opieką opiekunów zdrowotnych kobiety w ciąży przez cały okres ciąży. Również chce objąć taką opieką dzieci niepełnosprawne bez względu na to, w jakim są wieku i stanie oraz jak wygląda przebieg choroby.

Wnoszący petycję wskazał na problem samotności, który połączony jest z bezradnością, różnymi chorobami, co prowadzi do bólu psychicznego. I takim osobom opiekun zdrowotny pomagałby w wielu czynnościach życiowych, np. w zakupie leków czy w umówieniu pilnych wizyt lekarskich, wtedy kiedy te osoby są w jakiejś trudnej sytuacji, w wyzwaniu karetki, gdy zajdzie taka potrzeba, czy też prowadziłby po prostu dialog z takimi osobami. A zatem zakres działań takich opiekunów byłby bardzo szeroki.

Zdaniem autora petycji w szkołach w małych miejscowościach i miasteczkach praca psychologa powinna być wspierana, a samo społeczeństwo powinno być edukowane w tym zakresie, tak aby pozbyć się stereotypów funkcjonujących w społeczeństwie, związanych właśnie z zawodem psychologa, i pewnych barier, które związane są z korzystaniem z jego usług. Tam, gdzie nie ma specjalistów, powinny powstać poradnie psychologiczne.

W materiale dołączonym do petycji zostały wskazane przepisy, które regulują pomoc opiekuńczą oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze, jak również pomoc psychologiczną dla społeczeństwa, finansowane z budżetu państwa. Ja przypomnę tylko, że w zakresie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych aktualny jest program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi te mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi, które są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

Należy także dodać, że zgodnie z prawem oświatowym w systemie oświaty funkcjonują także poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne, które udzielają dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Trzeba również podkreślić, że w listopadzie ubiegłego roku ruszyła kampania społeczna Ministerstwa Zdrowia pt.: „Powiedz, co czujesz. Zdemaskuj emocje”, a zamierzeniem tej kampanii jest stopniowa zmiana świadomości społecznej dotyczącej sposobu dbania o kondycję psychiczną, która jest integralną częścią zdrowia każdego człowieka. Jak wskazano, powszechny jest brak wiedzy na temat różnorodnych form pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży oferowanej przez ośrodki finansowane z funduszy publicznych. Kampania promuje także specjalną infolinię, która oferuje doraźne wsparcie psychologiczne dzieciom i młodzieży, a także rodzicom i opiekunom. Dziękuję bardzo.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Bardzo uprzejmie dziękuję.

Szanowni Państwo, wydaje się, a właściwie jestem pewna, że sprawa jest niezwykle ważna, niezwykle poważnie i pilnie należałoby ją omówić. Wymaga ona poważnego potraktowania, szczególnie w sytuacji poszerzających się różnego rodzaju stanów zagrożenia naszego zdrowia psychicznego. Okazuje się, że mimo pełnej palety i szerokiego katalogu różnego rodzaju działań ze strony ministerstw, ze strony szkół, psychiatrów, psychologów, jak i organizacji pozarządowych, które mają kolosalny wkład w pracę nad poprawą naszego zdrowia psychicznego, jeszcze nie jest to, jak się wydaje, na tyle zadowalające, aby w pełni wychodziło naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom.

Jest z nami, zdalnie, przedstawiciel Ministerstwa Zdrowia, naczelnik Wydziału w Departamencie Zdrowia Publicznego, pan Marek Stańczuk. Gdyby pan naczelnik był uprzejmy również wyrazić – w skrócie i bardzo zwięźle, dlatego że czas nas troszeczkę goni – swoją opinię na ten temat...

**NACZELNIK WYDZIAŁU OCHRONY
ZDROWIA PSYCHICZNEGO
W DEPARTAMENCIE
ZDROWIA PUBLICZNEGO
W MINISTERSTWIE ZDROWIA
MAREK STAŃCZUK**

Szanowna Pani Przewodnicząca, czy mnie słyszać?

(Zastępca Przewodniczącego Ewa Matecka: Tak, tak. Słyszać pana. Proszę bardzo.)

Szanowna Pani Przewodnicząca! Szanowni Panowie i Panie Senatorowie!

Oczywiście jak najbardziej zgadzamy się z autorem petycji co do znaczenia zdrowia psychicznego i poprawy stanu zdrowia psychicznego obywateli, zwłaszcza w tym trudnym czasie popandemicznym, ale także w kontekście tego, co dzieje się teraz na Ukrainie. Chciałbym zapewnić – mając na uwadze też szczegółowe opisanie przez biuro analiz dotychczasowych uregulowań tej kwestii w przepisach czy Ministerstwa Zdrowia, czy z ministerstwa rodziny, czy Ministerstwa Edukacji i Nauki

– że Ministerstwo Zdrowia, mając świadomość zwiększania się znaczenia zdrowia psychicznego, od 2018 r. prowadzi bardzo intensywną reformę systemu ochrony zdrowia psychicznego w odniesieniu do osób dorosłych, a także dzieci i młodzieży. Nie chciałbym tutaj bardzo szczegółowo opisywać... Może powiem tylko o głównych założeniach, które pokrywają się z tym, o co wnosi pan petent.

Podstawowym założeniem jest rozwój środowiskowego modelu opieki psychiatrycznej rekomendowanego m.in. przez gremia międzynarodowe. Jest to opieka blisko domu, blisko dostępna, w środowisku pacjenta. W chwili obecnej Ministerstwo Zdrowia realizuje pilotaż centrów zdrowia psychicznego, w ramach którego taka opieka jest dostępna. Pilotujemy nowy sposób finansowania tego typu świadczeń, jest to tzw. budżet na populację, gdzie dany podmiot po prostu sam wie, jak ma tym budżetem zarządzać i w sposób adekwatny i płynny przesuwać środki tam, gdzie one są najbardziej niezbędne. Testujemy również funkcję koordynatora opieki, który jest dedykowany każdemu pacjentowi i jakby prowadzi tego pacjenta przez cały proces, nie tylko w kwestiach zdrowotnych, ale też w kwestiach opiekuńczych – wskazuje, gdzie można się ubiegać o jakie świadczenia. Ważnym elementem jest tu też funkcjonowanie tzw. asystentów zdrowienia, czyli osób po kryzysie psychicznym, które stanowią niejako wzór dla pacjentów i umożliwiają, ułatwiają kontakt z personelem medycznym. W chwili obecnej funkcjonują 34 takie centra, które obejmują opieką ponad 4 miliony osób. Pilotaż jest systematycznie rozszerzany i on najprawdopodobniej będzie miał charakter systemowy, bo ta populacja, którą on obejmuje, znacznie przekracza już taką typową populację do pilotowania, a więc prowadzimy tutaj prace umożliwiające wdrożenie tego całego systemu na terenie kraju.

Jeżeli chodzi o dzieci i młodzież, to, mając na uwadze troszeczkę inne ich potrzeby i jeszcze pilniejszy charakter zmian, nie mieliśmy już czasu na przygotowanie pilotażu, dlatego tutaj zmiany mają charakter systemowy. Rozwijamy 3 poziomy referencyjne, jeżeli chodzi o opiekę zdrowotną. Pierwszy poziom referencyjny to są poradnie psychologiczno-psychoterapeutyczne w środowisku. Tam nie ma lekarzy – to jest ważne zaznaczenie – są psychologowie, psychoterapeuci dzieci i młodzieży oraz terapeuci środowiskowi, gdyż

duża ilość zaburzeń czy pojawiających się u dzieci i młodzieży problemów zdrowia psychicznego nie wymaga od razu interwencji lekarskiej. Ułatwiamy za to dostęp do tych specjalistów, którzy mają na początku, wcześnie, wykryć jakiś ewentualny problem. Te podmioty mają obowiązek podpisywania umów ze szkołami, tak żeby szkoły też miały możliwość korzystania z tych specjalistów. Współpracujemy już w tej kwestii z ministerstwem edukacji. W chwili obecnej tych podmiotów jest ok. 324, tak że już w 80–90% wysycamy zapotrzebowanie na nie na terenie całego kraju. Oczywiście Narodowy Fundusz Zdrowia, który to finansuje, analizuje jeszcze kwestię tzw. białych plam na terenie Polski, w których to miejscach jest niezbędne dokontraktowanie takiego podmiotu i skompletowanie kadry. Jednocześnie mamy nadzieję, że już wkrótce ruszą konkursy, które umożliwią kontraktowanie oddziałów z drugiego i trzeciego poziomu. A drugi poziom to jest oddział dzienny, poradnie zdrowia psychicznego – czyli tu już mamy do czynienia również z personelem lekarskim. No a poziom trzeci to te najbardziej wyspecjalizowane oddziały stacjonarne, w których przypadku będzie określona liczba. Mamy nadzieję, że będą tam trafiały tylko dzieci wymagające niezbędnej opieki stacjonarnej.

Tak więc mogę zapewnić, że Ministerstwo Zdrowia ochronę zdrowia psychicznego traktuje w sposób priorytetowy i prowadzimy w tej kwestii szereg działań. Wydaje mi się więc, że mając na uwadze te nasze działania – a one pokrywają się niejako z tymi działaniami wskazanymi w petycji – nie rekomendowałbym ze strony ministerstwa prowadzenia nad nią działań, gdyż... Oczywiście jeżeli państwo senatorowie będą tego chcieli, to możemy przygotować dużo szersze opracowanie, żebyście mogli państwo zapoznać się z tym, co jest realizowane w ramach ochrony zdrowia psychicznego – z tym nie ma najmniejszego problemu. Po prostu w kilka minut ciężko mi jest to wszystko streścić, ponieważ jest tego dość dużo.

Tak że dziękuję serdecznie, Pani Przewodnicząca. Jestem otwarty na ewentualne pytania.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Bardzo uprzejmie dziękuję za obszernie wyjaśnienia.

Szanowni Państwo, ze względu na wagę i pilność tej sprawy oraz na zjawisko, jakim jest pogarszające się zdrowie psychiczne Polaków, je będę jednak proponowała kontynuowanie prac nad tą petycją i zwrócenie się o opinię do ministerstwa rodziny oraz do Ministerstwa Edukacji i Nauki, a także o pisemne potwierdzenie swojej opinii przez Ministerstwo Zdrowia.

SENATOR
ROBERT MAMAŃTOW

Ja mam tylko, Pani Przewodnicząca, jedno pytanie. Bo jeśli dzisiaj stawiamy wniosek o podjęcie prac, to te opinie już w zasadzie... Może najpierw opinia, a później podejmiemy decyzję o kontynuowaniu prac? Bo, tak jak mówię, jeśli dzisiaj podejmiemy decyzję o kontynuowaniu prac nad tą petycją, to ta opinia już nam w zasadzie...

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Okej, zgadzam się, zgadzam się. Bardzo proszę, zasięgnijmy wobec tego opinii Ministerstwa Zdrowia, ministerstwa rodziny oraz ministerstwa edukacji. Sądzę, że te opinie będą sprzyjały kontynuowaniu dalszych prac...

(*Senator Robert Mamańtów: No to będziemy kontynuować.*)

...i będziemy się posiłkować tymi opiniami. Bardzo uprzejmie dziękuję, Panie Senatorze.

Przechodzimy, Szanowni Państwo, do petycji siódmej. Petycja ta dotyczy kodeksu postępowania karnego, a tematem petycji jest wprowadzenie instytucji sędziego śledczego.

Bardzo proszę o przedstawienie treści petycji.

STARSZY SPECJALISTA
W DZIALE PETYCJI
I KORESPONDENCJI
W BIURZE ANALIZ,
DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
MACIEJ KOWALSKI

Jest to petycja indywidualna, wniesiona przez osobę fizyczną. Tak jak pani przewodnicząca

powiedziała, autor petycji chciałby, żeby w kodeksie postępowania karnego istniała taka instytucja jak instytucja sędziego śledczego, która to instytucja notabene już istniała w czasach naszych. Nawet w czasie rozbiorów istniała instytucja sędziego śledczego, jednak została ona po II wojnie światowej niestety – bądź „stety” – zniesiona. Autor petycji w jej uzasadnieniu stwierdził, że sąd powinien mieć większy wpływ na czynności i decyzje podejmowane na etapie postępowania przygotowawczego, które jest prowadzone przez prokuratora. Ponadto w opinii wnoszącego petycję rola sądów w postępowaniu karnym ogranicza się jedynie do weryfikacji zebranego materiału dowodowego przygotowanego właśnie przez prokuratora, który prowadzi to postępowanie przygotowawcze, tzn. czy to dochodzenie, czy śledztwo. Zdaniem autora petycji w konsekwencji tak zorganizowanego postępowania cierpi praworządność i prawa obywatelskie. A więc w celu zwiększenia ingerencji sądów w postępowaniu przygotowawczym autor petycji proponuje zmianę art. 298 §2 i 3 kodeksu postępowania karnego, w efekcie czego zostanie utworzona nowa instytucja sędziego śledczego, który będzie prowadził nadzór i kontrolę nad tym postępowaniem. W zaproponowanych przepisach autor petycji określił kompetencje sędziego śledczego, do których zaliczył m.in.: rozpatrywanie zażaleń w sprawie zatrzymania, doprowadzenia i przesłuchania. Chciałbym tutaj też podkreślić, że jeżeli chodzi np. o zażalenie na zatrzymanie, to takie zażalenie już dzisiaj można złożyć, zgodnie z art. 246 kodeksu postępowania karnego, i to zażalenie na takie postanowienie prokuratora rozpatruje właśnie sąd. Te kompetencje, jakie autor petycji chciałby dać sędziom śledczym, miałyby polegać na podejmowaniu decyzji w drodze postanowienia co do np. dokonania przeszukań, skierowania podejrzanego na badania psychiatryczne czy też zatrzymania pism i założenia podsłuchu. W tych kwestiach też istnieją już, są przepisy, regulacje w kodeksie postępowania karnego, które mówią o tym, co do... Istnieje np. możliwość kontroli takiego postanowienia wydanego przez prokuratora, postanowienia wydanego co do dokonania przeszukania. Taka kontrola istnieje, bo art. 236 kodeksu postępowania karnego również mówi, że przysługuje zażalenie na takie postanowienie do sądu. Ponadto autor petycji proponuje, aby sędzia śledczy sprawował kontrolę nad

działaniami policji podczas wykonywania przez nią czynności zarówno w postępowaniu przygotowawczym, jak i podczas działań porządkowych i prewencyjnych. Jak stwierdza się w petycji, zmiana powyższa miałaby na celu usprawnienie działania wymiaru sprawiedliwości.

Jeżeli chodzi o stan prawny, to należy zauważyć, że zgodnie z art. 298 §1 kodeksu postępowania karnego postępowanie przygotowawcze prowadzi lub nadzoruje prokurator, a w zakresie przewidzianym w ustawie prowadzi je policja. W §2 tego przepisu wyraźnie wskazano, że określone w ustawie czynności w postępowaniu przygotowawczym przeprowadza sąd. Niemniej jednak czuwanie nad prawidłowym i sprawnym przebiegiem postępowania przygotowawczego jest obowiązkiem prokuratora, wynikającym z art. 326 §2 kodeksu postępowania karnego. Chciałbym tu wskazać, że kodeks postępowania karnego z 1997 r., czyli obecny nasz kodeks, nowelizowany później wielokrotnie, w sposób znaczący rozszerzył możliwości oddziaływania organów sądowych, wprowadzając wiele rozwiązań, które umożliwiły ingerencję sądu w postępowania przygotowawcze. Sąd w postępowaniu przygotowawczym może podejmować określone czynności dowodowe, uregulowane np. w art. 316 §3 k.p.k. – chodzi o udział stron przy czynnościach dowodowych niepowtarzalnych, czyli np. jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że świadka nie będzie można przesłuchać w późniejszym czasie, to na wniosek strony bądź prokuratora można takiego świadka przesłuchać przed sądem. Można np. przesłuchanie... Sąd w postępowaniu przygotowawczym może podejmować również czynności określone w art. 185a §1 – chodzi tu o tzw. przesłuchanie małoletniego pokrzywdzonego – czy też przesłuchanie podejrzanego w celu zastosowania tymczasowego aresztowania. Może podejmować określone decyzje procesowe będące wynikiem uprzedniej kontroli postępowania przygotowawczego – np. z art. 263 §2 i 4, jest to przedłużenie tymczasowego aresztowania – czy też może podejmować takie decyzje jak przypadek przedmiotu poręczenia. Ponadto sąd sprawuje kontrolę instancyjną w stosunku do określonych decyzji organów postępowania przygotowawczego, która przejawia się w art. 465 §2 – przepis ten stanowi, że na postanowienie prokuratora przysługuje zażalenie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy, chyba że ustawa stanowi inaczej. Ważna jest tu również kontrola sądu dotycząca

odmowy wszczęcia postępowania karnego lub jego umorzenia przez prokuratora. Na takie postanowienia przysługuje również zażalenie.

W sprawie instytucji sędziego śledczego wypowiadał się Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, jak i, jeszcze w 2007 r., Krajowa Rada Sądownictwa. Instytucje te w sposób pozytywny odnosiły się do utworzenia tzw. sędziego do spraw postępowania przygotowawczego. Ale ostatnia opinia Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości w sprawie sędziego śledczego jest z 2019 r. To tyle. Dziękuję.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Dziękuję bardzo.

Ponieważ nie możemy skorzystać z opinii Ministerstwa Sprawiedliwości, dlatego że przedstawiciele ministerstwa nie biorą udziału w naszym posiedzeniu... Czy są... Wobec tego ja składam wniosek o niekontynuowanie prac nad tą petycją, ale też o przekazanie postulatów zawartych w tej petycji, do wykorzystania, Senackiemu Zespołowi do Spraw Sanacji Systemu Oskarżania Publicznego w Polsce. Zespół ten podjął pracę nad całokształtem m.in. prawa karnego, w związku z tym, jak myślę, być może te postulaty zawarte w tej petycji będą mogły być wzięte pod uwagę przez ten zespół.

Czy są jakieś inne wnioski?

**SENATOR
ALEKSANDER POCIEJ**

Pani Przewodnicząca, tu Aleksander Pocij. Chciałbym poprzeć ten wniosek. Absolutnie się z nim zgadzam. Dziękuję bardzo.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Bardzo uprzejmie dziękuję, Panie Senatorze. Czy są jeszcze jakieś inne wnioski?

**SENATOR
ROBERT MAMAŃOW**

Żebyśmy się dobrze zrozumieli: pani przewodnicząca stawia wniosek o niepodejmowanie prac nad tą petycją, tak?

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Tak, taki składam wniosek. Ale jednocześnie o przekazanie tej petycji do...

(*Senator Robert Mamańow*: To już wola pani przewodniczącej.)

...tego wspomnianego zespołu. Być może postulaty tam zawarte będą wykorzystane i zaadośćuczynią wnioskodawcy i autorowi tej petycji. Dziękuję bardzo.

Głosujemy?

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Poddaję zatem wniosek pod głosowanie.

Kto z pań i panów senatorów jest za wnioskiem moim?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał?

Proszę o dodanie głosów zdalnych.

6 osób jednogłośnie za wnioskiem. Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do petycji ósmej. Petycja ta dotyczy Krajowej Rady Sądownictwa i prokuratury, a tematem jest demokratyzacja wymiaru sprawiedliwości i prokuratury.

Czy biuro analiz zechce przedstawić petycję? Bardzo proszę.

**SPECJALISTA W DZIALE PETYCJI
I KORESPONDENCJI
W BIURZE ANALIZ,
DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
ARKADIUSZ WASZKIEWICZ**

Pani Przewodnicząca! Wysoka Komisjo!

Jest to petycja indywidualna, wniesiona przez osobę fizyczną. Jej autorka postuluje wprowadzenie w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz w prawie o prokuraturze zmian, które doprowadziłyby do wyboru członków KRS oraz prokuratora generalnego przez ogół obywateli w głosowaniu powszechnym, bezpośrednim i tajnym. Zdaniem autorki petycji obecny system wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa przez Sejm RP oraz powiązanie urzędu ministra sprawiedliwości z urzędem prokuratora generalnego powodują upolitycznienie tych organów, a to w konsekwencji prowadzi do braku transparentności działań wymienionych instytucji. Wnosząca petycję uważa, że wprowadzenie

mechanizmu obywatelskiej kontroli usprawni działanie Krajowej Rady oraz prokuratury.

Do teŝe petycji autorka dołączyła treść proponowanych zmian w formie proponowanej ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu demokratyzacji wymiaru sprawiedliwości i prokuratury. Pozwolę sobie odczytać kilka kluczowych brzmień, które autorka tu zawarła. Mianowicie postuluje ona wprowadzenie w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa art. 9b w brzmieniu: „Wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa, spośród sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych, sądów administracyjnych i sądów wojskowych piętnastu członków Rady na wspólną czteroletnią kadencję dokonują Obywatele w głosowaniu powszechnym, bezpośrednim i tajnym”. Ust. 3: „Zasady organizacji wyborów określa ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy”. Z kolei co do ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze, to postuluje nadanie art. 1 §2 brzmienia: „Prokurator Generalny jest naczelnym organem prokuratury. Prokurator Generalny musi spełniać warunki określone w art. 75 §1 pkt 1–3 i 8” oraz dodanie po art. 1 art. 1a o treści: „Wyboru Prokuratora Generalnego dokonują Obywatele w głosowaniu powszechnym, bezpośrednim i tajnym”.

Petycja o toŝsamej treści wpłynęła również do komisji petycji w Sejmie i w ramach jej procedowania została przygotowana opinia Biura Analiz Sejmowych, w której BAS podkreśla, że praktyka funkcjonowania Komisji do Spraw Petycji i podejmowane przez nią inicjatywy ustawodawcze mają charakter uzupełniający wobec inicjatywy poselskiej, inicjatywy komisji resortowych i dotyczą kwestii drobnych, pojedynczych przepisów, jak teŝ takich, które nie mają charakteru zmian systemowych. A postulowaną w petycji zmianę BAS uznaje za taką zmianę systemową, która powinna być poprzedzona szczegółową analizą możliwych ryzyk i potrzeb funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Dziękuję.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Dziękuję panu bardzo.

Szanowni Państwo, w związku z tym, że jest to propozycja rzeczywiście dość ważnej i systemowej zmiany, ja proponuję – i składam taki

wniosek – aby nie kontynuować prac nad tą petycją, ale przekazać treść tej petycji do Senackiego Zespołu do Spraw Sanacji Systemu Oskarżenia Publicznego W Polsce i do Komisji Ustawodawczej, senackiej Komisji Ustawodawczej, albowiem komisja ta podjęła już prace z tym związane, jest już nadany numer druku, jest to druk nr 50. Myślę, że treść tej petycji będzie wielce pomocna zarówno temu zespołowi, jak i Komisji Ustawodawczej.

Czy są inne wnioski? Nie ma?

A zatem poddaję pod głosowanie mój wniosek o niekontynuowanie prac nad tą petycją i przekazanie jej na wskazane wcześniej przeze mnie adresy.

Kto z państwa senatorów jest za?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Proszę dodać głosy zdalne.

7 osób za, jednogłośnie, za wnioskiem. Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do rozpatrzenia petycji dziewiętej. Jest to petycja z zakresu ustawy o samorządzie gminnym i dotyczy rozszerzenia kompetencji komisji skarg, wniosków i petycji w radzie gminy o rozpatrywanie skarg na działania organów jednostek pomocniczych gminy.

Bardzo proszę biuro analiz o przedstawienie treści petycji.

**GLÓWNY SPECJALISTA
W DZIALE PETYCJI I KORESPONDENCJI
W BIURZE ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
ROBERT STAWICKI**

Dzień dobry.

Robert Michał Stawicki, Biuro Analiz, Dokumentacji i Korespondencji.

Szanowna Pani Przewodnicząca! Szanowni Państwo Senatorowie!

Jest to petycja indywidualna, wniesiona przez pana Sebastiana Adamowicza. Autor petycji wnosi o zmianę treści art. 18b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym poprzez uzupełnienie treści tego przepisu polegające na dodaniu po wyrazach „gminnych jednostek organizacyjnych” wyrazów „oraz organów jednostek pomocniczych gminy”. Treść tego artykułu w aktualnym brzmieniu stanowi:

„Rada gminy rozpatruje skargi na działania wójta i gminnych jednostek organizacyjnych; wnioski oraz petycje składane przez obywateli; w tym celu powołuje komisję skarg, wniosków i petycji”. Należy dodać, że kompetencje rady gminy w zakresie unormowań potwierdza kodeks postępowania administracyjnego, który w art. 229 pkt 3 określa, że rada gminy właściwa jest do rozpoznania skargi na działalność wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Uzasadniając proponowane zmiany, autor petycji zwraca uwagę, że wspomniana wyżej komisja skarg, wniosków i petycji obecnie nie zajmuje się skargami wniesionymi np. na działania rady dzielnicy, która jest jednostką pomocniczą gminy. Stanowi to, zdaniem składającego petycję, przeoczenie ustawodawcy – tak to nazwał.

W tym miejscu należy wspomnieć, czym są jednostki pomocnicze gminy. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym gmina może tworzyć jednostki pomocnicze. Jednostki pomocnicze gminy tworzy rada gminy w drodze uchwały. Rada gminy po konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy decyduje o potrzebie powołania takich jednostek, a są to przykładowo sołectwa, dzielnice i osiedla. Zawarte w tym przepisie wyliczenie tych najbardziej typowych form jednostek pomocniczych ma charakter otwarty, zatem dopuszczalne jest również tworzenie innego rodzaju jednostek, np.: siół, przysiółków, okręgów, obwodów, kolonii, rejonów i rewirów. Możliwość tworzenia jednostek pomocniczych ma charakter fakultatywny – to jest bardzo ważne – i zależy od woli rady gminy, która decyduje, czy takie jednostki w ogóle utworzyć, czy utworzyć je na całym obszarze gminy, czy na jego części, oraz jakie to będą jednostki. Jak zauważa pan Matyjaszczyk, autor opracowania „Jednostki pomocnicze gminy – analiza uregulowań prawnych”, „Brak jest ustawowej definicji jednostki pomocniczej gminy. Jednak – jego zdaniem – przez analogię do uregulowań w kwestii gminy, powiatu czy województwa, należy wskazać, że jest to wspólnota terytorialna mieszkańców. W odróżnieniu jednak od wymienionych jednostek samorządu terytorialnego jednostki pomocnicze nie posiadają osobowości prawnej i w związku z tym nie mogą we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność

podejmować czynności prawnych”. Stanowią strukturę społeczno-terytorialną, która przyjmuje na swoim terytorium realizację zadań publicznych, ułatwiając gminie wykonywanie jej zadań. „Ich funkcjonowanie i zakres działań w całości zależny jest więc od gminy. To ona określa kompetencje, sposób wyboru, a po konsultacji z mieszkańcami również granice jednostki pomocniczej”. Jednostki pomocnicze nie otrzymują zadań ani kompetencji od ustawodawcy, zatem w tym zakresie rady gmin dysponują znacznym zakresem swobody. Ta swoboda wyraża się m.in. w prawie rady gminy do samodzielnego uregulowania w statucie gminy zasad tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostek pomocniczych. Mówi o tym art. 5 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym.

Z brzmienia art. 18b ust. 1 wynika, że „zarówno każda skarga, jak i każdy wniosek oraz petycja, mieszczące się w ramach kompetencji organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, muszą zostać przez niego rozpatrzone po uprzednim skierowaniu ich do obligatoryjnie powoływanej przez radę gminy komisji”. Należy w tym miejscu podkreślić, że z istoty zakresu działania owej rozpatrującej komisji, która jest organem wewnętrznym rady gminy, wynika, że „komisja skarg, wniosków i petycji nie może samodzielnie rozpatrzyć skargi, wniosku lub petycji, jak również nie ma jakichkolwiek władczych kompetencji wobec rady gminy w tym zakresie. Komisja nie może zatem narzucić radzie gminy rozstrzygnięcia o sposobie rozpatrywania skargi, wniosku lub petycji – jej zadanie sprowadza się do przedstawienia radzie propozycji. Z ustawy o samorządzie gminnym wynika bowiem jednoznacznie, że rozpatrywanie skarg, petycji i wniosków należy do rady gminy, zatem fakt utworzenia komisji nie przenosi tej prerogatywy organu stanowiącego na jego organ wewnętrzny. Analiza rozstrzygnięć nadzorczych wojewodów wskazuje jednak, że rady gminy stosunkowo często przeliczają swoje kompetencje w zakresie postępowania ze skargami, wnioskami i petycjami na komisję”.

„Komisja skarg, wniosków i petycji nie może narzucić radzie gminy treści uchwały, jaką ta ma podjąć. Nie jest również uprawniona do samodzielnego udzielenia odpowiedzi na składane do rady skargi. Komisja ta może natomiast w tym

zakresie przygotować stosowną opinię”. I to jest kolejna bardzo ważna kwestia.

„Kwestie dotyczące rozpatrywania skarg zostały uregulowane w rozdziale 2 działu VIII ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego, gdzie nie tylko wymieniono organy uprawnione do rozpatrywania skarg, ale także przewidziano określony tryb postępowania. W tym zakresie ustawodawca zobowiązał organ administracji do niezwłocznego rozpatrzenia skargi oraz – co istotne – sformułował wymogi, jakie musi spełniać zawiadomienie o sposobie jej rozpatrzenia”.

I tu jest bardzo ważna kwestia na koniec. „Podkreślić należy, że w polskim systemie prawnym brak jest przepisu wskazującego organ właściwy do rozpatrywania skarg na działalność jednostek pomocniczych gmin (sołectw, dzielnic, osiedli itp.). Co więcej, wolą ustawodawcy kwestia ta winna zostać uregulowana w statucie jednostki pomocniczej”, jak stanowi obecny art. 35 ust. 3 pkt 5 ustawy o samorządzie gminnym. „Zgodnie z tą regulacją status jednostki pomocniczej określa w szczególności zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej”.

Na koniec chciałbym poinformować, że tożsama petycja została w dniu 22 października ubiegłego roku skierowana do Sejmu, po czym 25 listopada została skierowana w celu rozpatrzenia do Komisji do Spraw Petycji. Na dzień dzisiejszy nie ma informacji o postępach w pracach nad tym dokumentem. Dziękuję bardzo.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Bardzo dziękuję.

Jeżeli dobrze rozumiem, to kompetencje przynależne gminie, a zawarte w statucie jednostki pomocniczej, wyczerpują jakby znamiona...

(*Główny Specjalista w Dziale Petycji i Kore-spondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Kore-spondencji w Kancelarii Senatu Robert Stawicki: Tak, tak.*)

...i postulaty zawarte w tejże petycji.

(*Główny Specjalista w Dziale Petycji i Kore-spondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Kore-spondencji w Kancelarii Senatu Robert Stawicki: Dokładnie tak.*)

Tak?

(*Główny Specjalista w Dziale Petycji i Kore-spondencji w Biurze Analiz, Dokumentacji i Kore-spondencji w Kancelarii Senatu Robert Stawicki: Tak.*)

Bardzo uprzejmie panu dziękuję.

Jest z nami zdalnie pani Joanna Adamczyk-Siwiek, naczelnik wydziału w Departamencie Administracji Publicznej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Szanowna Pani Naczelnik, czy zechce pani teraz wyrazić swoją opinię w sprawie omawianej petycji?

**NACZELNIK WYDZIAŁU STRUKTUR
I USTROJU SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W DEPARTAMENCIE ADMINISTRACJI
PUBLICZNEJ W MINISTERSTWIE
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI
JOANNA ADAMCZYK-SIWEK**

Dzień dobry.

Szanowna Pani Przewodnicząca! Szanowni Państwo!

Mój przedmówca wyczerpał tematykę zagadnienia, które w petycji zostało podniesione. Ja też chciałabym potwierdzić, że tego typu kwestie stanowią materię statutową jednostki pomocniczej. Rada gminy, decydując się na utworzenie jednostki pomocniczej, uchwalając jej statut, w tym statucie reguluje szczegółowe kwestie, które związane są m.in. z kontrolą organów jednostki pomocniczej. Tak że myślę, że rzeczywiście tematyka tej petycji wyczerpana została przez Biuro Legislacyjne Senatu.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Bardzo uprzejmie pani dziękuję za opinię.

Czy ktoś z państwa senatorów chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Bardzo proszę, pan senator Mamątow...

(*Senator Michał Seweryński: Senator Seweryński...*)

Już, momencie. Wobec tego, że pan senator Mamątow pierwszy się zgłosił, poproszę teraz pana senator Mamątowa o zabranie głosu.

(*Senator Michał Seweryński: Naturalnie.*)

SENATOR
ROBERT MAMAŃTOW

Dziękuję bardzo, Pani Przewodnicząca.
Oczywiście zostało tu wszystko powiedziane, tak że wnoszę tylko o przyjęcie mojego wniosku o niekontynuowanie prac nad tą petycją.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Bardzo uprzejmie dziękuję.
Pan senator Seweryński. Bardzo proszę.

SENATOR
MICHAŁ SEWERYŃSKI

Dziękuję.
Ja chciałbym tylko przypomnieć, że jest taka zasada, która w pracach komisji jest stosowana od lat, że jeżeli tożsama petycja jest rozpatrywana w Sejmie przez komisję petycyjną, to nasza komisja nie podejmuje prac nad tą petycją. Tak że to się zgadza z wnioskiem pana senatora Mamańtowa.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA

Bardzo uprzejmie dziękuję.
Wobec tego poddaję pod głosowanie wniosek pana senatora Mamańtowa, poparty przez pana senatora Seweryńskiego i, jak mierniam, cały nasz zespół.

Kto z państwa senatorów jest za wnioskiem pana senatora Mamańtowa o niekontynuowanie prac nad petycją?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał?

Proszę o dodanie głosów zdalnych.

8 głosów – jednogłośnie – za wnioskiem o niepodjęcie spraw z petycji. Dziękuję bardzo.

I ostatnia petycja w dniu dzisiejszym. Prawo karne, uznanie nienarodzonego dziecka za pokrzywdzonego przestępstwem wskutek znęcania się sprawcy nad ciężarną kobietą.

Bardzo proszę biuro analiz o przedstawienie treści petycji.

GŁÓWNY SPECJALISTA
W DZIALE PETYCJI I KORESPONDENCJI
W BIURZE ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI
W KANCELARII SENATU
MARZENA KRYSIAK

Marzena Krysiak, Dział Petycji i Korespondencji.

Jest to petycja indywidualna, została ona wniesiona przez panią Ewelinę Starczewską.

Autorka petycji uważa, że obecnie obowiązujące przepisy karne nie uwzględniają prawa nienarodzonego dziecka do ochrony przed przemocą stosowaną wobec kobiety ciężarnej. W jej opinii niezbędne jest zaistnienie wtórnej krzywdy dziecka, już po jego urodzeniu, aby można było uznać je za pokrzywdzone przestępstwem określonym w art. 207 kodeksu karnego.

Zdaniem wnoszącej petycję przepisy prawa dyskryminują prawa dziecka i wyżej stawiają prawa sprawcy, co narusza następujące przepisy ustawy zasadniczej: art. 30, art. 32 §1, art. 38, art. 40, art. 71 §2 oraz art. 72 §1.

Wnosząca petycję powołuje się również na dane statystyczne, które stanowią, że jedna z 6 ofiar przemocy domowej to kobieta w ciąży, a dodatkowo w sytuacji wcześniejszego występowania zjawiska przemocy w rodzinie okres ciąży zdecydowanie sprzyja nasileniu się takiej przemocy, stosowania takiej przemocy.

Zdaniem autorki petycji równie często zdarza się, że matki małych dzieci reagują przeciwko przemocy po prostu tak, że, chroniąc dzieci, uciekają od swoich partnerów. Wówczas sądy nie uznają dziecka za pokrzywdzonego, a umożliwiają niezabezpieczone kontakty ze sprawcą bez obecności matki. W tej sytuacji ofiary znęcania się decydują się na powrót do sprawców, wycofują zeznania, wszystko to po to, by chronić swoje dzieci przed niezabezpieczonymi kontaktami lub opieką naprzemienną. Stwarza to sytuację, w której dziecko, które rodzi się jako ofiara przemocy, pozostaje w przemocy – będąc przynajmniej jej świadkiem – co w efekcie przyczynia się do powielania takiego pokoleniowego wzorca przemocy.

Po analizie przepisów poruszonych przez autorkę petycji, trzeba wskazać, że art. 207 §1 kodeksu karnego stanowi, że osoba, która znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub

przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Zgodnie z art. 115 kodeksu karnego za osobę najbliższą w rozumieniu kodeksu karnego uważa się małżonka, wstępnego, zstępnego, rodzeństwo, powinowatego w tej samej linii lub stopniu, osobę pozostającą w stosunku przysposobienia oraz jej małżonka, a także osobę pozostającą we wspólnym pożyciu.

Przenalizowawszy przedstawiony w petycji postulat, należy podkreślić, że przepisy prawa karnego chronią życie i zdrowie ludzkie od poczęcia do śmierci. Ustalenie początkowej temporalnej granicy ochrony życia na moment poczęcia wynikają z obowiązującego jako zasada w polskim porządku prawnym zakazu przerywania ciąży, określonego w ustawie o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży.

Samo pojęcie „znęcanie się” usankcjonowane w art. 207 kodeksu karnego oznacza istnienie przewagi sprawcy nad osobą pokrzywdzoną, której nie może się ona przeciwstawić lub może to uczynić w niewielkim stopniu. Stosunek zależności występuje wtedy, gdy sytuacja jednej osoby – sytuacja czy to materialna, czy zdrowotna, czy choćby tylko psychiczna – jest uzależniona od sprawcy. W takim przypadku pokrzywdzony nie jest zdolny z własnej woli przeciwstawić się znęcaniu i znosi je z obawy przed pogorszeniem swoich dotychczasowych warunków.

W orzecznictwie karnosądowym podkreśla się, że przestępstwo znęcania się należy do kategorii przestępstw wieloczynowych, tzn. do powtarzanych przez sprawcę w pewnym przedziale czasowym zachowań w stosunku do pokrzywdzonego. Istota tego przestępstwa polega na jakościowo innym zachowaniu się sprawcy, aniżeli na zwyczajnym znieważaniu lub naruszaniu nietykalności cielesnej osoby pokrzywdzonej.

W tym miejscu chciałabym przytoczyć fragment uchwały Sądu Najwyższego, fragment sentencji, który, jak myślę, jest bardzo istotny, aby wyjaśnić problem tego zjawiska i tego pojęcia. „Kryterium podmiotowo-przedmiotowe zachowania się sprawcy, wyczerpującego znamiona czynu określonego w art. 207 §1 kodeksu karnego, na pewno nie może się ograniczać tylko do systematyczności lub zwartego czasowo lub miejscowo zdarzenia, jeśli nie towarzyszy temu intensywność, dotkliwość i poniżanie

w eskalacji ponad miarę oraz cel przewidziany w pojedynczych czynnościach naruszających różne dobra chronione prawem, takich jak nietykalność osobista, godność osobista czy mienie”.

Najważniejszą kwestią w postępowaniu karnym są dowody. Bez dowodów nie ma winy, nie ma sprawstwa, nie ma możliwości ustalenia odpowiedzialności karnej za czyn. Tu dowodami w sprawie mogą być świadkowie bezpośredni, w tym małoletnie dzieci stron, świadkowie z zasłyszania, nagrania wideo i audio, wiadomości tekstowe, SMS-y, e-maile, dokumentacja medyczna, w tym np. z leczenia psychiatrycznego czy terapii psychologicznej, dokumentacja fotograficzna obrażeń, obdukcje lekarskie, dokumentacja zgromadzona w związku z procedurą Niebieskiej Karty. Postępowanie karne w sprawie przestępstwa z art. 207 kodeksu karnego inicjuje złożenie zawiadomienia do Prokuratury Krajowej właściwej ze względu na miejsce zamieszkania wnoszącego...

(*Głos z sali: Do prokuratury rejonowej.*)

Tak, prokuratury rejonowej.

Chciałabym tutaj jeszcze zwrócić uwagę na to, że problem jest uregulowany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Na podstawie tej ustawy, w wyniku prac Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, opracowany został Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021. Celem tego programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce poprzez zintensyfikowanie działań profilaktycznych, zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych taką przemocą, poprzez zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc czy poprzez zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Należy też wskazać na działania podejmowane na forum Unii Europejskiej. Można tu przywołać rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 6 października 2021 r. w sprawie wpływu, jaki na kobiety i dzieci wywierają przemoc ze strony partnera oraz prawo pieczy nad dzieckiem. W tej to rezolucji Parlament

zawarł kilkadziesiąt wezwań do państw członkowskich, ja wymienię tylko kilka. Parlament Europejski wezwał państwa członkowskie m.in. do dopilnowania, by policja i służby wymiaru sprawiedliwości były odpowiednio finansowane, wyposażone i przeszkolone do rozpatrywania skarg dotyczących przemocy domowej oraz do reagowania na nie. Parlament wezwał Komisję i Europejską Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości do utworzenia unijnej platformy do wzajemnego uczenia się oraz wymiany najlepszych praktyk między osobami wykonującymi zawody prawnicze oraz decydentami politycznymi z różnych państw członkowskich, którzy pracują we wszystkich powiązanych obszarach. Parlament wezwał też państwa członkowskie do utworzenia platformy do wymiany praktyk między sądami cywilnymi i karnymi oraz przedstawicielami zawodów prawniczych, którzy zajmują się sprawami przemocy domowej, a także zalecił państwom członkowskim ustanowienie wyspecjalizowanych sądów lub wydziałów, jak również przepisów, szkoleń, procedur i wytycznych dla wszystkich specjalistów, którzy zajmują się ofiarami przemocy ze strony partnera. Dziękuję bardzo. To wszystko.

**ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO
EWA MATECKA**

Bardzo uprzejmie dziękuję.

Znamienne jest to, że mówimy o przemocy domowej, która niekoniecznie musi być przemocą w rodzinie. I na to należy, jak myślę, zwrócić również szczególną uwagę.

Szanowni Państwo, wiem, że jest z nami autorka tej petycji i również chciałaby zabrać głos.

Bardzo proszę. Czy zechce pani teraz zabrać głos? Bardzo proszę.

**AUTORKA PETYCJI
EWELINA STARCZEWSKA**

Dzień dobry państwu. Czy mnie słyszą?
(*Zastępca Przewodniczącego Ewa Matecka:*
Tak, słyszą panią.)

Ewelina Starcewska.

Szanowna Pani Przewodnicząca! Wysoka Komisjo!

Zwracam się z petycją o uznanie nienarodzonego dziecka za pokrzywdzonego przestępstwem znęcania się nad ciężarną matką. Obecnie w Polsce życie poczęte jest chronione przed aborcją, ale w Polsce w XXI w. życie poczęte nie jest chronione przed przemocą. Ta przemoc dokonywana na ciężarnej, już skutkująca rozstrojem psychicznym, fizycznym, zaburzeniami neurologicznymi dziecka, nie jest uznawana za wystarczającą krzywdę dziecka. W praktyce tych postępowań wymaga się od matki, aby nie osłoniła dziecka, wymaga się ran, okaleczeń dzieci, które przecież już przychodzą na świat jako ofiary przemocy, jako ofiary znęcania się nad ciężarnymi matkami. Chciałabym podkreślić, że problem ten dotyczy znacznej części społeczeństwa, gdyż zarówno polskie, jak i światowe statystyki wskazują, że okres ciąży, w którym kobieta jest słabsza i zależna pod względem i psychicznym, i emocjonalnym, a czasami też ekonomicznym od oprawcy, jest tym momentem, w którym w przypadku aż jednej na 6 ofiar przemocy dochodzi do tej przemocy po raz pierwszy – jest to zdarzenie, które później eskaluje.

Znamienne jest również to, że kiedy do przemocy dochodzi wobec narodzonego dziecka, ofiary decydują się wystąpić przeciw oprawcy i zawiadamiają wówczas organy ścigania. Jednak praktyka... A to właśnie przypadek praktyczny zmotywował mnie do wystąpienia z tą petycją, chciałabym go państwu przytoczyć, bo obrazuje on konsekwencje i obecny stan prawny w praktyce. Dziecko było ofiarą znęcania się już nad ciężarną matką, będącą w zagrożonej ciąży. Dziecko obecnie ma orzeczoną niepełnosprawność neurologiczną. Matka zawiadomiła organa ścigania, kiedy będąc w położu, w krótkim czasie od urodzenia dziecka, trzymając na rękach 5-tygodniowego noworodka i będąc w trakcie karmienia, została zaatakowana. Nie wiem, czy widać... To było dosyć znaczne uderzenie. To uderzenie mogło dziecko wytrącić, mogło spowodować jego śmierć bądź trwale kalectwo. Organy ścigania zostały wówczas zawiadomione, przez prokuratora rejonowego skierowano akt oskarżenia do sądu, ale za pokrzywdzoną została uznana wyłącznie matka, mimo że znęcanie się, tj. ten okres, w odniesieniu do którego wniesiono akt oskarżenia, trwał właśnie w czasie ciąży, zagrożonej ciąży, a do zdarzeń dochodziło przed urodzeniem dziecka i po jego urodzeniu. Jednak za pokrzywdzoną została uznana wyłącznie

matka. Prokuratura wyłączyła materiał dotyczący pokrzywdzenia dziecka i nie wszczęła dochodzenia.

Szanowni Państwo, wskutek tego winni państwo usłyszeć... Niestety w takich sytuacjach sądy rodzinne wydają dzieci na kontakty ze sprawcami przemocy niemal automatycznie. W tym przypadku sąd podczas rozprawy wygłosił, że dziecko musi mieć kontakty z ojcem. Nie zaprotokołowano podczas rozprawy tego, że w sytuacji zagrożenia nożem dziecko było na rękach matki, że ojciec ma skrajne zmiany zachowania. Nakazano matce – gdyż tylko ona była uznana za pokrzywdzoną – wydawanie niemowlęcia poza miejsce zamieszkania matki, bez obecności matki, przez osoby trzecie, bo oprawca miał zakaz zbliżania się tylko do matki i miał nakaz opuszczenia mieszkania. W tej sytuacji dziecko pozostawało całkowicie niechronione przed przemocą.

To, z czym spotyka się matka, słysząc, że ma w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej nakazane wydawanie dziecka na kontakty ze sprawcą... To jest niewyobrażalna krzywda i niemoc polskich matek.

Dziś w ich imieniu muszę nakreślić 4 konsekwencje, z jakimi w praktyce mierzą się ofiary przemocy, właśnie dlatego, że bardzo trudno jest uznać pokrzywdzone dziecko za ofiarę przestępstwa, gdy ta przemoc jest dokonywana zarówno w czasie ciąży, jak i wobec małych dzieci, które są...

(Zakłócenia w trakcie wypowiedzi)

...przez matki przed takim finalnym uderzeniem.

Proszę państwa, przypadek, który bardzo potępiam, ale o którym niestety słyszymy z mediów i który musi wybrzmieć: są matki, które zabijają siebie i dzieci przed wydaniem ich na kontakty, na pewną krzywdę. To jest sytuacja straszna – ale warto zastanowić się, dlaczego do takich sytuacji dochodzi.

Przypadek drugi, pokazujący, jak reagują matki, które nie mają właściwych narzędzi prawnych, gdy prokuratura odmawia wszczęcia postępowania wobec dziecka, uznania pokrzywdzenia dziecka. Otóż jest to niewydawanie dziecka na kontakty, wskutek czego matki są karane karami grzywny, a te przewyższają kwoty otrzymywanych alimentów. Co do ojców, którzy niejednokrotnie próbowali zakończyć ciążę i którzy nie interesują się dziećmi, to bywa tak,

że przychodzą oni pod mieszkanie, naciskają dzwonek do drzwi, a matki płacą im 500, 1 tysiąc 500 zł, 1 tysiąc zł za brak realizacji kontaktu. Matki są dłużniczkami własnych oprawców na kilkadziesiąt tysięcy złotych! I to nie są rzadkie przypadki, to są bardzo częste przypadki w konsekwencji tego, co jest orzekane w dzisiejszych sądach.

Trzecia sytuacja, trzeci sposób, którego chwytają się matki, właściwie zmuszone do życia ponad prawem, to są ucieczki z dziećmi. To też jest karygodne, nie powinno to następować – ale to są sposoby, po jakie sięgają, szukając ochrony dla dziecka.

Czwarty przypadek, który wspominam w tej petycji, to jest sytuacja, w której matki wycofują zeznania przeciwko oprawcom, bo wtedy mają możliwość zareagowania na bezpośrednie zagrożenie życia dziecka, gdyż kontakty odbywają się w innych okolicznościach, bo ofiara przemocy wraca do sprawcy. Ale czy takie sytuacje są dobre? Wówczas ofiara przemocy pozostaje cały czas w tej sytuacji przemocy, przy czym dziecko pozostaje przynajmniej świadkiem przemocy, a w większości przypadków – również ofiarą. Sprawca czuje się wówczas bezkarny. Dziecko ponosi szkody psychiczne, wymagane są koszty leczenia psychicznego, psychiatrycznego, rehabilitacji dziecka. Niestety, tak wygląda praktyka w sytuacji poszukiwania przez matki obrony dla swojego dziecka, gdyż w większości przypadków – nawet tak drastycznych, gdy do przemocy dochodziło w zagrożeniu ciąży, w momencie bezpośredniego zagrożenia życia dziecka, gdy zawiadomiona była policja – dziecko nie zostało uznane za pokrzywdzone, mimo że został zgłoszony przez prokuratora do sądu akt oskarżenia dotyczący czasu tożsamości z ciążą.

Szanowni Państwo, okres macierzyństwa, zarówno przed urodzeniem dziecka, jak i po urodzeniu, jest wskazany w konstytucji jako okres szczególnie chroniony. Tak samo prawa dziecka są wykazane jako te, które powinny być szczególnie chronione. Ale w tym przypadku chronione są prawa sprawcy, gdyż dziecko, które już doznało wielu krzywd na etapie zniechęcania się nad ciążą... Aby móc je chronić, wymagana jest wtórna krzywda, i to krzywda dokonana na dziecku, nie chodzi o to, że matka zaniechała jego obrony, tylko wymaga się poważnych obrażeń dziecka.

Szanowni Państwo, przestępstwo z art. 207 kodeksu karnego, przestępstwo przeciwko rodzinie i opiece, przestępstwo znęcania się jest przestępstwem tzw. bezskutkowym. Wymaga się wykazania tego działania znęcania rozciągniętego w czasie, ale nie wymaga się tu tego, żeby doszło do uszczerbku trwałego, np. utraty kończyny bądź trwałego rozstroju. To ujęcie przestępstwa chroni jednak właściwie tylko takie osoby jak matka, gdyż dzieci praktycznie nie są tu uwzględniane, mimo że to jest paragraf dotyczący przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece.

Była tutaj wspomniana również rezolucja Parlamentu Europejskiego z 6 października, wzywająca kraje członkowskie Unii Europejskiej do podjęcia działań w zakresie przeciwdziałania przemocy, która nasiliła się zwłaszcza w kontekście pandemii COVID-19. Ta rezolucja podkreśla bardzo mocno wydawanie dziecka niemal automatyczne na kontakty ze sprawcą i pozostawienie mu władzy rodzicielskiej. I, Szanowni Państwo, polskie sądy robią to niemal automatycznie, bez zasięgnięcia opinii OZSS, bez zbadania sprawy, a jako podstawę wydawania dziecka na kontakty – choć to naraża na dalszą przemoc zarówno dziecko, jak i matkę – podają brak uwzględnienia dzieci w postępowaniach prokuratury, brak uznania pokrzywdzenia dziecka, co jest strasznie trudne w obecnym systemie prawnym.

Zwracam się z prośbą o podjęcie działań legislacyjnych w związku z tą petycją, dlatego że znęcanie się nad ciężarną jest już działaniem, które jest znęcaniem się ze szczególnym okrucieństwem, a w przypadku nieuznania krzywdy dzieci jest ono dodatkowo dotkliwe dla matek, gdyż wymaga zaniechania jego obrony i oczekiwania na dokonanie kolejnego uszczerbku. W państwie polskim mamy teraz do czynienia z sytuacją taką, że jest chronione prawo do życia, prawo życia poczętego jest chronione przed aborcją, ale równocześnie dziecko nie jest uznane za dziecko, za wystarczająco wartościowy podmiot, aby ująć to działanie znęcania się nad ciężarną jako dostateczny powód, aby zaniechać wymagania przez to samo prawo jego wtórnej krzywdy, już po urodzeniu. Są to w mojej ocenie, w ocenie matek, które tak naprawdę są bezsilne w poszukiwaniu pomocy w sytuacjach przemocy domowej, przesłanki do tego, aby tutaj zadziałać.

Petycja wykazuje również szczególny charakter skumulowania tego działania legislacyjnego, które zarówno pomogłoby ofierze przemocy, dziecku, jak też pozwoliłoby eliminować problem patologii i powielania przemocy w społeczeństwie. Gdyż to właśnie ten skutek braku ochrony, niemożliwości ochrony własnych dzieci, gdy znajdujemy się w sytuacji, że to właśnie...

(Zakłócenia w trakcie wypowiedzi)

...do sprawcy pomaga uchronić to dziecko, jest sytuacją nie do przyjęcia. Ale akurat eliminując ten jeden punkt, uwzględniając ochronę życia poczętego...

(Zakłócenia w trakcie wypowiedzi)

...to, że już zapewnienie ochrony ofierze pomagałoby w znacznym stopniu wyeliminować problem przyzwalania na tę przemoc i powielania jej pokoleniowo. I z uwagi na powyższe, bardzo proszę o podjęcie tych działań legislacyjnych, zwłaszcza że wpisują się one w tę wspomnianą rezolucję z 6 października 2021 r., w działania w tym zakresie.

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO EWA MATECKA

Bardzo dziękuję, Pani Ewelino – jeżeli mogę tak się do pani zwrócić.

Te sytuacje i argumenty wyrażone, przedstawione przez autorkę petycji w swoim wystąpieniu są wyraziste i z pewnością znane wielu z nas. W związku z tym ja składam wnioski o to, abyśmy zwrócili się o opinie do specjalistów, do ekspertów z zakresu prawa karnego i prawa cywilnego oraz do ministerstwa rodziny i Ministerstwa Sprawiedliwości. Mam nadzieję, że te opinie pomogą nam w podjęciu dalszych prac legislacyjnych nad tą petycją.

Czy są inne wnioski?

(Senator Robert Mamątow: Zgadza się.)

(Senator Halina Bieda: Tak, zgadzamy się.)

Nie ma innych wniosków. A zatem, jak rozumiem, przyjęliśmy mój wniosek przez aklamację.

Bardzo uprzejmie wszystkim państwu dziękuję.

Na tym zakończyliśmy posiedzenie Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji w dniu dzisiejszym.

Zapraszam członków komisji na jutro na godzinę 9.00. I, Szanowni Państwo, mam

informację, komunikat, że jutrzejsze posiedzenie komisji rozpoczniemy od planowanego punktu drugiego, zgodnie z przedstawionym nam programem posiedzenia, a planowany punkt pierwszy rozpatrzemy na kolejnym posiedzeniu. Punkt pierwszy dotyczył spółdzielni mieszkaniowych.

(*Senator Robert Mamątow: Pani Przewodnicząca, ja ze swojej strony...*)

(*Wypowiedzi w tle nagrania*)

Jeszcze raz bardzo serdecznie dziękuję.

A zatem ogłaszam zakończenie posiedzenia Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji. Dziękuję wszystkim państwu za udział.

(*Koniec posiedzenia o godzinie 15 minut 09*)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie:

Centrum Informacyjne Senatu, Dział Wydawniczy